

Giftanalys av frysta kräftor

Även Statens bakteriologiska laboratorium (SBL) i Stockholm har på begäran från hälsovårdsnämnden i Åtvidaberg erbjudit sig att göra ytterligare undersökningar på ett parti beslagtagna turkiska kräftor. På SBL är man mycket intresserad av att göra en sk toxinanalys (toxin=gift). Laboratoriet påtar sig alla ekonomiska kostnader i sammanhanget vilket beräknas uppgå till tiotusentals kr.

På laboratoriet är man speciellt intresserad av att jämföra blodserum från tre insjuknade personer i Avestatrakten med eventuellt gift i kräftorna. Avestaborna blev svårt sjuka sedan de ätit av ett parti frysta turkiska kräftor. Ännu två månader efteråt går de fortfarande sjuskrivna. Bl a har

man konstaterat leverskador och rörelsesvärigheter hos dem.

Om ca tre veckor väntas Statens bakteriologiska laboratorium vara klart med de omfattande analysproven. Då kan man få definitivt besked om det är de turkiska kräftorna som orsakat de tre Avestabornas sjukdomstillstånd.

Björnsättersborna kräver förbättring av vägarna

Under rubriken Bevaka din hembygd inbjöd på onsdagskvällen Björnsätters socialdemokratiska förening till ett offentligt möte i Björnsätters Folkets hus. Ett 30-tal intresserade hade infunnit sig för att lyssna till och diskutera med kvällens panel. I den ingick Evert Johansson, kommunstyrelserepresentant och vice ordförande i byggnadsnämnden, Göran Pettersson, vice ordförande i socialnämnden, och Olof Sandqvist, ordförande i fritidsnämnden.

I sitt inledningsanförande redogjorde Evert Johansson för gången i det planarbete som just nu pågår för Björnsäter. På våren 1977 räknar man med byggstart för de första av omkring 70 villor. Men innan man kommit så långt måste bli markförhandlingarna avklarade och stora pengar investeras i ett reningsverk. Tomtkön i Björnsäter uppgår i dag till omkring 25 sökande.

Göran Pettersson skisserade i stort de sociala nämndernas verksamhet och Olof Sandqvist föredrog kortfattat fritidsnämndens större utgiftsposter innan panelen övergick till att besvara frågor.

Bland de frågor som ägnades mest tid var önskemålen om badbuss till Byrum och kraven på bättre vägbeläggning i Björnsäter. Beträffande badbussen till Byrum, tre km dålig väg från Björnsäter, kunde Olof Sandqvist bara envist hänvisa till bristen på

pengar. Det gäller inte bara Byrum, sade han. I så fall måste vi ordna skjuts för barnen till alla de andra simskolorna också. Ärendet kommer upp så snart vi vet hur mycket pengar vi har att röra oss med, lovade Olof Sandqvist.

Många tog upp problemet med de dåliga vägarna. Men inte heller Evert Johansson kunde göra annat än peka på svårigheten att få pengarna att räcka till. I framtiden gör vi så att kostnaden för beläggning på gator i nyexploaterade områden läggs på tomtpriset.

En och annan var inte heller nöjd med genomfartsleden utan föreslog hastighetsbegränsning och avskärmande träd och buskar. Barntillsyn, avfallshantering och vattenfrågor var exempel på andra ärenden som diskuterades innan man satte sig vid de dukade kaffeborden.

ÖC lördag 11 oktober 1975 19

ÅTVIDABERG

Åtgärder vidtas för arbetslös ungdom

Ont om lediga platser och ökade problem för arbetslös ungdom kännetecknar situationen på arbetsmarknaden i Åtvidaberg för närvarande. Det framgår av den arbetslöshetsräkning som gjordes vid månadsskiftet på arbetsförmedlingen i Åtvidaberg. För närvarande kan vi bara erbjuda omkring 15 lediga jobb, omtalar föreståndaren Siri Ohlin. Det är bara halva antalet mot för en månad sedan. Och ingenting tyder för närvarande på att situationen skall ljusna under de närmaste månaderna. De lediga jobb som finns handlar bara om yrkesutbildad arbetskraft.

Särskilt besvärligt är det för de ca 30 ungdomarna under 25 år. Många av dem är 18 år eller yngre och har gått sysslolösa sedan de slutade skolan i våras. För att råda viss bot på situationen startar man en sk ALU-kurs på måndag. I en veckas tid kommer 15 ungdomar att ges orientering om arbetsmarknaden, yrkesvägledning och information om hur man söker jobb. Därefter vidtar en dryg månads praktik på olika företag, i huvudsak i Åtvidaberg. Den här verksamheten kan ge ungdomerna en puff ut i förvärvslivet. Kostnaderna betalas av AMS.

En annan åtgärd för ungdomarna är att planerat beredskapsarbete med buskröjning m m väntas komma igång inom kort för dussintalet ungdomar under 25 år.

Vid månadsskiftet fanns 164 arbetssökande registrerade på arbetsförmedlingen. Av dessa var 103 helt utan sysselsättning. 30 personer var under 25 år medan drygt 40 var över 55 år. 66 tillhörde arbetslöshetskassa.

Beslut om musikskolan dröjer. Återigen har kulturnämnden bordlagt frågan om en överföring av kommunala musikskolans verksamhet från kulturnämnden till skolstyrelsen. I september tillsatte nämnden en kommitté för att utreda konsekvenserna av en sådan åtgärd. Kommittén har ännu inte haft något sammanträde. Som orsak anges att kommunförbundet ännu inte lämnat lönenämnden skriftligt svar på frågor beträffande musikledarens tjänstgöring.

Kristen konst i Afrika heter den utställning som under en veckas tid och med början på söndag visas på Ungdomsgården vid Församlingshemmet. Utställningen omfattar sex skärmar med i huvudsak etiopiskt ikonmaleri och rhodesisk kyrkomålning. Den har sammanställts av Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen och distribueras via SKS. Med utställningen vill man bli slä håll på föreställningen att den kristna missionens påverkan har förstört den inhemska kulturen. I jämförelse med kolonialpolitik och handelsmän menar man att missionärerna intagit en betydligt mer positiv hållning till inhemska företeelser.

Klart för reningsverk i Yxnerum och Forsaström. Länsstyrelsen har nu lämnat klartecken för uppförande av reningsverk i Forsaström och Yxnerum. Reningsanläggningen i Yxnerum med biologisk och kemisk rening får en kapacitet motsvarande 160 personer. Reningseffekten anges till 90 procent och efter behandlingen avleds vattnet till sjön Yxningen. Anläggningen i Forsaström får mekanisk, biologisk och kemisk rening och med en kapacitet motsvarande 100 personer. Reningseffekten anges till 90 procent och efter behandling avleds vattnet till Storån. Länsstyrelsen meddelar också en rad skötselåtgärder. De båda verken skall vara färdiga att tas i bruk senast vid halvårsskiftet 1976.

Inköp av konst. Kulturnämnden har beslutat inköpa ett grafiskt verk av konstnär Berndt Holmström, Åtvidaberg. Det finns uppsatt i kommunbiblioteket.

Vid auktion på torsdagen såldes jord- och skogsbruksfastigheten Lönningehult 1:7 och 1:8 i Horn till fru Margit Johansson, Lönningehult, för 1 170 000 kr. Den totala arealen uppgår till 84 har.

Nygårdsområdet. Kulturnämnden har tillsatt en kommitté bestående av Egon Axelsson, Gösta Adelswärd och Arne Fallman att utarbeta förslag till yttrande över förslaget till ohrädesplan för Nygårdsområdet.

Byggnadsnämndens ärenden. Aktimiteterna i Åtvidaberg med anledning av byggnadsnämndens avslutas på onsdag med ett stradsamtal i Alléskolan. I panelen ingår arkitekt Bo Sundberg, stadsarkitekt Bo Lindén, friherre Gösta Adelswärd, fil kand Christina Önfelt och lektor Karl-Elof Rudelius.

Åtvidabergsbo anhållen för tjuvjakt

En 55-årig man från Åtvidaberg sitter sedan i torsdags anhållen hos polisen i Linköping som skäligen misstänkt för tjuvjakt. Sedan man påträffat en slaktad hjort i mannens sommarstuga i Falerum utanför Åtvidaberg har mannen också medgivit att han deltagit i den olovliga jakten. Polisen misstänker även att mannen haft medhjälpare men några upplysningar i den riktningen har han ännu inte lämnat.

Det var natten till torsdagen som boende på Söderö slott hörde skottlossning i skogen. Polis larmades, som dock inte fann annat än en bil i trakten. På torsdagsförmiddagen återupptogs spaningarna och då hittade man resterna av en hjort på en slaktplats vid Norrö.

Vid husrannsakan i mannens sommarstuga fann man dock den

slaktade hjorten varvid mannen fann för gott att erkänna att han varit med på jakten.

Dåligt vatten. Vattnet i Fallsjön är så dåligt att det inte ens kan bedömas som tjänligt som dricksvatten för djur. Det konstateras av hälsovårdsnämnden sedan man låtit ta vattenprov i sjön. Situationen blir därmed besvärlig för den lantbrukare i trakten som från Fallsjön hämtar dricksvatten till sin besättning på omkring 30 djur. Hälsovårdsnämnden har beslutat ta nytt vattenprov och vidare inhämta distriktsveterinär Sten Söderbergs skriftliga yttrande i ärendet innan man vid nästa sammanträde beslutar om åtgärder. Något vatten för hushållsändamål tas i dag inte från Fallsjön.

Grebo. Byalaget i Grebo har gått in till kulturnämnden med en begäran om att gemensamt få arrangera en konsert i Grebo under hösten. Kulturnämnden har inget att invända mot förslaget.

Dagavgifter på ålderdomshemmen. Kommunstyrelsen har tillstyrkt socialnämndens förslag för ny beräkning av dagavgifter på kommunens ålderdomshem. Principen är enligt förslaget att rummens standard avgör hur stor avgiften skall bli. Högsta standard har rummen på den nya delen på Östergården medan rummen på ålderdomshemmen i kommunens ytterområden ligger sämst till. Dagavgiften på nya Östergården uppgår till i genomsnitt 23 kr. Den avgiften reduceras sedan med olika procentsatser allt efter som standarden sjunker.

Samkväm på Östergården. Trivselklubben Vi resers syjunta anordnade på söndagen det årligen återkommande samkvämet på Östergården. I år samlades omkring 100 pensionärer och anställda till de festligt dukade bord. Trivselklubbens ordförande Robert Ekström hälsade välkommen och gav också en kort presentation över klubbens verksamhet. Även Greta Ekström som är ordförande i syjuntan välkomnade de inbjudna till kaffet. För den musikaliska underhållningen svarade Nils Karlsson på dragspel och sonen Per-Arne på trumpet.

Miljögift. Förekomst av det farliga ämnet Fenol har konstaterats i kanalen nedströms Facit AB. Det framgår av ett analysprotokoll från Industrins Miljö AB. Man har funnit anmärkningsvärt höga halter av fenol bl a i lakvatten från timmerupplaget. Fenolen rinner direkt utan rening ut i Häcklasjön. Hälsovårdsnämnden har beslutat översända analysresultatet till företagsläkaren på Facit och till länsstyrelsens naturvårdsenhet för åtgärd.

ÅTVIDABERG

Bara Grebo har ökat i Åtvids pastorat

Under de nio första månaderna är det bara Grebo församling som kan redovisa en befolkningsökning i Åtvids m fl församlingars pastorat. Det framgår av den statistik som i dagarna räknats fram på pastorsexpeditionen i Åtvidaberg. Grebo ökade under perioden med 66 personer och uppgår nu till 894 invånare. Ökningen kan helt och hållet tillskrivas den stora inflyttningen som hittills i år uppgått till 101 personer.

För övriga församlingar i pastoratet är det överlag minussiffror om än i blygsam omfattning. Åtvids församling har minskat med 35 personer och antalet invånare i tätorten var vid månads-skiftet september/oktober 9 443. 366 personer har flyttat från samhället medan 299 bosatt sig i Åtvid. Antalet födda uppgår till 99 och antalet dödsfall till 67.

Björnsäter har än så länge i år minskat med 5 till 746, Värna med 12 till 201 och Yxnerum med 2 till 234. Tack vare den stora inflyttningen till Grebo har dock invånarantalet i pastoratet under året ökat med 12 till 11 518. För pastoratet som helhet ser siffrorna ut som följer: inflyttade 439, utflyttade 459, födda 117 och döda 85.

Grebo Unga örnar har hållit årsmöte i fritidslokalen i Grebo skola. Vid årsmötet omvaldes Ingemar Karlsson till kassör och Tord Nyringer nyvaldes till sekreterare. Nya i styrelsen blev Elisabeth Johansson och Susanne Karlsson. Ur verksamhetsberättelsen kan nämnas att man nu har 38 medlemmar. Flera studiebesök har gjort och sju medlemmar deltog i Unga örnars sommarläger i Västervik.

Skadegörelse. På fredagskvällen roade sig några ungdomar från trakten med att stjäla och totalt förstöra en cykel i det centrala Åtvidaberg. Ungdomarna är kända av polisen och har även erkänt tilltaget.

Kritik mot utbyggnad av Fiskarhagen

Förslaget till ändring och utveckling av stadsplan för del av Fiskarhagen som varit utställt på kommunalkontoret har mötts av kritik från Åtvids naturförening och ett antal fastighetsägare på Vårdhemsvägen. Dels handlar kritiken om oroväckande ingrepp i Humpaområdet och dels om oviljan mot en utbyggnad av Söderleden.

Förslaget om utbyggnad av Fiskarhagen handlar om planering för drygt 30 tomter i en förlängning av Ljungvägen mellan elljusspåret och den outbyggda delen av Söderleden. Från början var området endast avsett för 18 tomter och var som sådant också utställt i somras utan att anmärkning inkom. Därefter har man funnit att det finns plats för ytterligare 14 tomter och på nytt ställt ut planförslaget. Nu kom också reaktionerna.

Åtvids naturförening konstaterar med stor förvåning att kommunen på anmärkningsvärt kort tid efter den hetsiga diskussionen om Kisavägens framtida sträckning åter aviserar kontroversiella åtgärder i Humpaområdet. Den hittills gällande stadsplanen måste anses innebära det största tolererbara ingreppet i detta Åtvidabergarnas förnämsta närströv- och rekreationsområde, skriver föreningen.

Även om den planerade bebyggelsen kan anses som måttlig delas inte det synsättet på något vis av naturföreningen. Ingen ytterligare exploatering av Humpaområdet bör få förekomma. För att säkerställa områdets karaktär avser Åtvids naturförening att inom det närmaste halvåret avsluta ett pågående inventeringsarbete och till kommunen överlämna en detaljerad beskrivning av och skötselplan för området, baserad på kunniga naturvårdares gemensamma insatser.

Tolv fastighetsägare på Vårdhemsvägen opponerar sig mot den planerade utbyggnaden av Söderleden som därigenom skulle gränsa omedelbart intill deras tomter. Det bästa är att bygga ut Ljungvägen så att den går förbi de ca 30 tomter som tydligen måste placeras i området, skriver man. Vidare hänvisar man till den lekpark som finns i området och där det nu inte förekommer någon trafik, vilket bör anses vara av stort värde. I det hårt ansträngda budgetläget kan pengarna för en utbyggnad av Söderleden sparas till annat ändamål där det bättre behövs, slutar de tolv undertecknade. Byggnadsnämnden slutbehandlar ärendet för sin del i slutet av månaden.

13/10

Märk dina värdesaker uppmantar polisen

Märk dina värdesaker, uppmantar polisen i Åtvidaberg. Dels blir då värdeföremålen mindre begärliga för tjuvar och dels blir det lättare för polisen att hitta rätte ägaren till borttappade föremål. På polisstationen i Åtvidaberg finns nu en speciell märksats som kostnadsfritt utlånas till allmänheten. I den satsen ingår en gravyrpenna för hårda föremål och en penna med osynligt bläck för mjukare saker som pälsar, mattor osv. Bäst är om man graverar eller skriver sitt eget personnummer — de magiska siffror som förföljer en livet ut i alla register.

Polisen tillhandahåller också en s k märkningslista där man kan notera vilka saker som märkts. Sedan man lämnat tillbaka gravyrpenna och märkpenna får man en liten dekal att fästa på ytterdörren och som talar om för eventuella tjuvar att här är alla saker ordentligt märkta.

Hela den här proceduren ingår i polisens brottsförebyggande arbete och som kallas Operation märkning. Idén introduceras för närvarande i ett 40-tal av landets största polisdistrikt och bygger på en idé från USA. Där har man haft enbart goda erfarenheter av märkningssystemet.

Åtvidskorpens söndagsbingo lockade i det storslagna vädret omkring 250 deltagare till start och målplatsen vid Sunnebotorget. Omkring 350 brickor gick åt och bland vinsterna fanns ett presentkort på 150 kr och ett på 35 kr. Ett tiotal småvinster ej att förglömma.

Föreningen Hem och skola i Åtvidaberg har haft konstituerande styrelsesammanträde. Styrelsen fick följande sammansättning: ordförande Sven Trolldal, v ordförande Lars-Åke Gustafsson, kassör Anna-Britta Carlsson, sekreterare Birgjer Andersson, ledamot Henry Sjöberg, huvudklassombud Ulla-Bell Hugosson och Elsie Persson. Till kommittén för inre och yttre miljö har utsetts Elsie Persson, Ulla-Bell Hugosson och Lars-Åke Gustafsson. Kommittén för föräldraaktiviteter består av Christina Henriksson, Britt-Marie Alm, Margareta Larsson och Sven Trolldal. Kommittén för budgetfrågor består av Sven Trolldal, Lars-Åke Gustafsson, Anna-Britta Carlsson och Birger Andersson. På mötet väcktes frågan varför inte förskolan är inkluderad i Hem och skolas verksamhet och man beslutade att utreda den saken. Vidare framfördes tanken om möjlighet till barnpassning så att förälder lättare kan delta i föreningens verksamhet. För detta skall man ta kontakt med elevrådet.

300 deltagare i Östgötabankens Åtvidabergsdag

I ett strålande vackert om än något kyligt höstväder anordnades på lördagen den tionde upplagan av Åtvidabergsdagen, Östgötabankens årliga idrottsgala för anställda och deras familjer. Från samtliga kontor i hela Östergötland kommer man för att göra upp om priser och placeringar i en rad grenar. I år kunde Åtvidabergsdagens general Carl-Eric Ulfso räknat in minst 300 deltagare.

På förmiddagen ockuperades såväl simhallen som sporthallen. En rad grenar avgjordes i simhallen och i sporthallen ägnade man sig företrädesvis åt bowling och bordtennis.

Ute på en korpplan spelades fotboll mellan lag från Linköping, Norrköping och de övriga kontoren. Ute på golfklubbens domäner anordnades en puttningstävling. Åtvidabergsdagen avslutades på kvällen på hotell Stallet där man delade ut flera priser, åt och dansade.

Bland resultaten kan nämnas:

Bordtennis, damer: 1) Lena Larsson, Linköping. Herrar: 1) Lars Söderholm, 2) Göran Holm, 3) Mats Gustafsson, alla Norrköping. Oldboys: 1) Paul Wernelius, Norrköping. Mixed: Gustafsson/Nilsson, Norrköping. Dubbel: 1) Gustafsson/Hellberg, Norrköping. Bowling, elit: 1) Jan Fagerstedt, Linköping. Klass A: 1) Jan-Åke Carlsson, Linköping. Dam: 1) Anita Widholm, Norrköping.

Fotboll: 1) Linköping, 2) Övriga kontor, 3) Norrköping.

Puttningstävlan med handicap: 1) Lennart Ulfso, Åtvidaberg, 37; 2) Per Rashem, Åtvidaberg, 37. Utan handicap: 1) Peter Bodling, 39. Ungdom: 1) Niklas Johansson, 42.

—erg

Åtvidabergs frimärksklubb firar i år femårsjubileum, en händelse som bl a celebreras med den utställning som under lördagen och söndagen ägde rum i fullmäktigesalen i Gamla kommunalhuset. Utställningen sammanföll också med Frimärkets dag och under båda dagarna besöktes utställningssalen av en jämn ström frimärksintresserade. Kommer sen var god och redan efter tre timmar på lördagen hade frimärken och förstadagsbrev till ett värde av närmare 2 000 krs sålts.

— Fru Ingeborg Johansson, Båtvik, Björsäter, jordfästes på lördagen i Björsäters kyrka. Under samlingen spelade kantor Christer Carlsson Koräl i h-moll av Bach. Fru Maria Mucchiano-Johansson sjöng Psalm 42 av Otto Olsson. Jordfästningen förrättades av komminister Thord Thordson som utgick från Psalm 103:1—5 och utförde begravningsmässan. Efter akten sjöng fru Mucchiano-Johansson Ave Maria av Bach. Slutligen spelades Smücke dich o liebe Seele av Brahms. Blommor märktes från Björsäters Röda kors-krets, Sunnebo syförening, samtliga anställda på AB Grus- & cementvaruwerken och grannarna.

— Herr Oskar Wall, Åtvidaberg, jordfästes på lördagen i gravkapellet på Åtvids nya kyrkogård. Före akten sjöng herr Christer Berg Tack min Gud för vad som varit av Hultman. Jordfästningen förrättades av kyrkoherde Arne Nilsson som talade över psalmen 103:1—5. Därefter sjöng herr Berg Jag har hört om en stad av Lithell. Akten inramades av stilla orgelmusik som framfördes av musikdirektör Ingemar Ericson. Blommor märktes från DHR-kamraterna och Åtvidabergs pensionärsförening.

— Lantbrukare Ernst Fransén, Norrby, Grebo, jordfästes på lördagen i Grebo kyrka. Under samlingen spelade kantor Rolf Gordon Fantasi i a-moll av Bach. Därefter framförde den avlidnes sondotter musikinstruktör Ann-Christine Fransén, Sunne, på cello Plainte av Eccles. Tillsammans med sin syster evangelist Ingeborg Fransén sjöng hon Det brister en sträng av Hultman. Jordfästningen förrättades av pastor Håkan Karlsson som talade över Joh 11:25—26. Efter akten sjöng systrarna Fransén Det enda av Lithell. Slutligen spelades Sänd Herre dina änglar ut av Lundell. Blommor märktes från Emausförsamlingen i Grebo, Grebo pensionärsförening och grannarna i Norrby.

Hela Åtvidaberg skall informeras om kommunalpolitiskt program

Hur kommer Åtvidaberg att se ut om 10–20 år? Var skall bostäderna byggas och hur skall de se ut? Ökar eller minskar befolkningen? Var skall man bygga skolor och ålderdomshem? Hur blir utvecklingen utanför tätorten? Vilka områden skall bevaras och var kan man tänka sig exploatering? Frågor av den här typen är naturligtvis svåra att ge ett definitivt svar på. Men i stora drag kan utvecklingen styras. Inom Åtvidabergs kommun har sedan ett och ett halvt år pågått ett intensivt utredningsarbete för att skapa ett vad man närmast kan

kalla kommunalpolitiskt handlingsprogram, i vilket riktlinjerna för det framtida Åtvidaberg uttiskas. Till grund för programmet ligger en utredning som kallas Kommunöversikt med gemensamma planeringsföresättningar. I vår skall kommunfullmäktige anta kommunöversikten. Det är ett viktigt beslut som berör de flesta åtvidabergarna. Även om beslutet inte är ett slutgiltigt "måste" så blir det ändå svårt att i en handvändning ändra på planerna.

Innan planerna utformar det slutliga förslaget kommer man dock att ge allmänheten en chans att informera sig om innebörden i kommunöversikten. Det handlar om viktiga och invecklade saker som rör de flesta i kommunen. Och vill man påverka skall man göra det nu. Om en dryg månad kan det vara för sent.

För att kommuninvånarna skall få reda på vad det egentligen rör sig om kommer i dagarna en broschyr att utdelas till samtliga hushåll. Broschyren som kostat omkring 10 000 kr att framställa är mycket kortfattad. Därför bör nog den som är riktigt intresserad i stället vända sig till kommunalkontoret för att få del av hela förslaget.

Men styresmännen nöjer sig inte bara med den lilla broschyren. Politiker och tjänstemän kommer också att ställa upp på en rad möten såväl i Åtvidaberg som i ytterområdena. Där har kommuninvånarna möjlighet att verkligen ta reda på var kommunöversikten är för något och fråga de ansvariga vad de tänker göra eller inte göra med kommunen.

UNDERLAG

Syftet med kommunöversikten är att skapa bättre underlag för den kommunala planeringen, främst på byggnadsplan. Det är en restriktiv plan så tillvida att den anger de förbud för byggande som anses nödvändiga för att framtida behov och önskemål skall kunna tillgodoses. Kommunöversikten blir med andra ord ett kommunalpolitiskt handlingsprogram som inte bara grundas på rådande förhållanden utan också på hur man tror att den väntade utvecklingen av befolkning, näringsliv, bostadsbyggande m m kommer att se ut.

Man ser på dagsläget och på prognoserna och får alltså fram ett underlag för kommunens egen planering. Med det här underlaget ges man nödvändiga kunskaper för att bedöma kommande behov, vilka resurser som finns tillgängliga och bedöma hur olika insatser skall utföras och lokaliseras.

BOSTÄDER

Handlingsprogrammet avser främst bostädernas fördelning på tätort och glesbygd, fritidsbebyggelsens lokalisering och inriktning, bevarande av områden för rekreation och friluftsliv och skydd av områden med särpräglad flora och landskapsbild.

För den fortsatta planeringen inom nämnder och förvaltningar är det viktigt att man har ett planeringsunderlag som är gemensamt för hela kommunen. På så vis får beslutande instanser större möjligheter att jämföra och prioritera bland de olika förvaltningsområdenas önskemål.

I det digra utredningsmaterialet kan man finna flera intressanta saker. Här skall endast ett litet antal påpekas.

NYA JOBB

Befolkningen måste öka, med närmare 1 000 personer fram till 1990. Detta för att man skall få balans mellan antalet beräknade arbetstillfällen och efterfrågan på arbetskraft. En enkät bland arbetsgivarna i Åtvid visar att det kommer att bli en hel del nya jobb i samhället, främst inom industrin och offentliga förvaltningen. Men under 70-talet har invånarantalet i kommunen i stort sett varit

Åtvidaberg mot år 2000 heter den informationsbroschyr om kommunöversikten som Åtvidabergs kommun distribuerar

oförändrat. Under de senaste åren har man t o m noterat en minskning.

Fram till 1980 beräknas ytterligare 370 lägenheter färdigställas, nästan alla i Åtvidaberg och i Grebo. Frånsett 30 lägenheter blir det enfamiljsvillor. Det av förstärkta skäl. I dag har man ett stort antal tomma lägenheter i Eksåtersområdet.

TRAFIKEN

Beträffande trafiksystemet tänker man sig att det nuvarande systemet i huvudsak skall bibe-

hållas. Alla invånare skall ges möjlighet att resa till Åtvid minst en gång i veckan. S k kompletteringstrafik.

På barnutrymningssidan kan nämnas att ett nytt daghem med 30 platser planeras till 1978. För det ökande antalet äldre behovs ytterligare 90 platser fram till 1990. Kostnad 9 miljoner. Flera av ålderdomshemmen bli i Hannäs är hårt slitna.

Dessutom redovisas ett skolbyggnadsprogram för 6,5 milj kr. Det är osäkert om skolan i Hannäs får bli kvar. I Falerum före-

slås en ny skola 1979 för nära 2 milj kr.

PENDLARE

Beträffande exploatering i glesbygden menar man att sådan skall undvikas i största möjliga utsträckning. Pendlare till Linköping och Norrköping välkomnar man till Grebo och Björsäter. Fritidsbebyggelsen vill man koncentrera till kommunens sådra delar. Ett i det närmaste totalt byggförbud föreslås i området norr om gränsen Björsäter-Risten-Säken-Kvarnvik. **CHRISTER BERG**

ÅTVIDABERG

Pistolskyttarna 10-årsjubilerar

Åtvidabergs pistolskytteförening firade sitt 10-årsjubileum på lördagskvällen med festligheter i klubbstugan vid Örstorps. Visserligen fyllde föreningen tio år redan förra året men av olika anledningar har jubileet uppskjutits till nu.

Kassören Christer Wurnell kunde hälsa ett 30-tal medlemmar välkomna däribland fem gäster från den tyska vänortsklubben i Oldenburg. Christer Wurnell gav också en kort resumé över klubbens historia. Under kvällen utdelades särskilda utmärkelser till de personer som på ett förtjänstfullt sätt stött föreningen. Dessa var Karl-Melker Kindstrand, Erik Enqvist, Bertil Göransson och Åke Fransson.

Karl-Melker Kindstrand skänkte jubilarer ett nytt vandringspris som skall utdelas till årets bästa skytt i föreningen. Broderklubben från Oldenburg överlämnade som gåva en glasuppsättning och en stor plakett med staden Oldenburgs vapen.

Festligheterna fortsatte sedan natten ut med tal, supé och dans.

Biltjuvar på eriksgata. Var de kom ifrån vet man inte. Inte heller vart de tagit vägen. Men så långt Åtvidabergspolisens vet har två biltjuvar färdats mellan Norrköping och Kivik och under den resan förbrukat fyra personbilar varav en stulits i Norrköping och tre i Åtvidaberg och i bygderna någon mil öster om samhället. En bil blev svårt förstörd efter en dikeskörning medan mindre skador noterats på de övriga. Biltjuvarna kom alltså på lördagen i en stulen bil från Norrköping till Åtvidaberg. Där bröt man sig in i en ny bil som lämnades i Fröjerum öster om Åtvid. I dessa skogsbygder stals ytterligare två bilar. Den ena lämnades ordentligt ramponerad i ett dike och med den andra fortsatte man sedan söderut. Bilen påträffades senare i Kivik.

Trivselklubben Vi reser anordnade på söndagen en frukostresa för sina medlemmar. Den fjärde i ordningen. I ett strålende väder och med Robert Ekström och Bertil Svensson som reseguider åkte ett 80-tal medlemmar via Grebo till Nykil där man besåg hemslojd på Karolinergården. I Norrköping gjorde man en ordentligt rundtur i staden med sakkunniga ledare. Hemresan gick utmed den gamla riksettan vid Bråvikens strand. För den musikaliska underhållningen på resan svarade Thure Lundgren, dragspel, Nils Karlsson, dragspel och dennes son Per-Arne, trumpet.

Röda kors-insamling i Björsäter. Som ett första led i riksinsamlingen för svenska Röda korset har Björsätterskretsen genomfört en bössinsamling. Alla hem i Björsäter och Yxnerum har fått besök av ungdomar med bössor. Insamlingen gav 2 326 kr. I riksinsamlingen ingår även en Röda kors-afton som anordnas nästa vecka med medverkan av bl a riksdagsman Karl Eskilsson.

Motionsslinga planeras i Björsäter. Björsätters SK har beslutat undersöka möjligheterna att anlägga ett två km långt motions-spår i anslutning till idrottsplatsen i Björsäter. Beslutet fattades vid ett stormöte på torsdagskvällen. I första hand tänker man sig en dragning av själva spåret men med tiden hoppas man också på att få möjligheter att sätta upp el-ljus. Enligt beräkningarna skall spåret, egna arbetsinsatser oräknade, kunna utföras till en kostnad av 8 000 kr. En kommitté har tillsatts för att arbeta med sådana praktiska detaljer som bidrags-möjligheter osv.

Skördefest i Björsäter. På lördagskvällen anordnade de tre kyrkliga syföreningarna i Björsäter, Lakvik och Ekudden skördefest i församlingshemmet i Björsäter. Evenemanget, som var välbeökt, inleddes med en betraktelse av komminister Thord Thordson i Björsätters kyrka. Där medverkade även Björsätters kyrkokör under ledning av kantor Christer Carlsson. I församlingshemmet leddes auktionen av Gunnar Landin. Tillsammans med försäljning och lotterier inbringade auktionen 4 820 kr. Skördefesten avslutades av Thord Thordson, som tackade besökarna för det goda resultatet.

I Grebo kyrka hölls på tacksägelsedagen högmässa med Thord Thordson som predikant. Kyrkokören sjöng under ledning av kantor Rolf Gordon.

Tips- och bingopromedad i Grebo. Grebo skid- och motionsklubb har nu åter igen startat motionspromenaderna vid motionsspåret. Vid söndagens höstupptakt deltog omkring 135 deltagare. På tipsfrågorna kom tre tävlande på samma poäng, nio rätt. Men etappvinnare blev dock Margit Modin som lämnade bäst svar på skilje frågan. Den rätta raden var 1x1 12x 221 122. På bingosidan för såldes 126 brickor varav flera utföll med vinst. Skid- och motionsklubben fortsätter verksamheten ytterligare fem söndagar framöver. Vid finalomgången utdelas priser till dem som sammanlagt lyckats bäst minst fyra gånger.

Proffsbasket i Åtvidaberg

På tisdag kväll kan alla basketfans få sitt lystmäte i Åtvidabergs sporthall. Då ställer en kombination av det bästa av basketspelare som finns i länet upp mot det amerikanska proffsgänget Long Beach All Stars. Östgötakombinationen består till största delen av de amerikanska importerna i KFUM Linköping, IFK Linköping och Hageby. Laget fylls ut med spelare från Hageby.

Long Beach All Stars består av spelare från lång rad amerikanska universitet. Flera av spelarna har professionella meriter. Den längste i sammanhanget är en man vid namn Greg Northington som mäter hela 2.10 m. Vad han har i skonummer förtäljer inte programmet.

Det amerikanska laget har just anlänt till Sverige för en ca tre veckor lång turné och matchen i Åtvidaberg blir en av de första. Det blir för övrigt tredje gången på fyra år som Åtvidabergarna bjöds på basketcirkus. Och varje gång har Sporthallen varit lika fylld av helnöjda entusiaster. Det kan också nämnas att matchen ingår som ett led i firandet av Åtvidabergs IF:s 40-årsjubileum.

Åtvidabergsmästerskapet i famljepromenad inleddes på lördagen med start och målplats på Stora torget. Det var den första av fem omgångar och förutom om ett flertal småvinster tävlar man om bröderna Ahlséns vpr. Tävligen går i Åtvidabergskorpens regi. Rätt tipsrad var 2xx xxx x1x xx2. Burken innehöll 153 arter. Första priset, Korptoppen (en mössa) gick till Sölve Hallberg. Vidare belönades Gunnar Petersson, Eric Dahlgren, Bengt Gunnarsson och Björn Krona.

Frälsningsarmén. Lördagsträffens gäster var löjtnanterna Jan och Ann-Christine Holten från Vadstena. Efter välkomstord av Åtvidabergskårens kapten Lisbeth Wesslund sjöng paret Holten flera sånger duett och solo. Vidare medverkade kårens egna sångare och den avslutande allsöngen leddes av Jan Holten.

ÅTVIDABERG

Pistolskyttarna 10-årsjubilerar

Åtvidabergs pistolskytteförening firade sitt 10-årsjubileum på lördagskvällen med festligheter i klubbstugan vid Örstorps. Visserligen fyllde föreningen tio år redan förra året men av olika anledningar har jubileet uppskjutits till nu.

Kassören Christer Wurnell kunde hälsa ett 30-tal medlemmar välkomna däribland fem gäster från den tyska vänortsklubben i Oldenburg. Christer Wurnell gav också en kort resumé över klubbens historia. Under kvällen utdelades särskilda utmärkelser till de personer som på ett förtjänstfullt sätt stött föreningen. Dessa var Karl-Melker Kindstrand, Erik Enqvist, Bertil Göransson och Åke Fransson.

Karl-Melker Kindstrand skänkte jubilarer ett nytt vandringspris som skall utdelas till årets bästa skytt i föreningen. Broderklubben från Oldenburg överlämnade som gåva en glasuppsättning och en stor plakett med staden Oldenburgs vapen.

Festligheterna fortsatte sedan natten ut med tal, supé och dans.

Biltjuvar på eriksgata. Var de kom ifrån vet man inte. Inte heller vart de tagit vägen. Men så långt Åtvidabergspolisens vet har två biltjuvar färdats mellan Norrköping och Kivik och under den resan förbrukat fyra personbilar varav en stulits i Norrköping och tre i Åtvidaberg och i bygderna någon mil öster om samhället. En bil blev svårt förstörd efter en diketkörning medan mindre skador noterats på de övriga. Biltjuvarna kom alltså på lördagen i en stulen bil från Norrköping till Åtvidaberg. Där bröt man sig in i en ny bil som lämnades i Fröjerum öster om Åtvid. I dessa skogsbygder stals ytterligare två bilar. Den ena lämnades ordentligt ramponerad i ett dike och med den andra fortsatte man sedan söderut. Bilen påträffades senare i Kivik.

Trivselklubben Vi reser anordnade på söndagen en frukostresa för sina medlemmar. Den fjärde i ordningen. I ett strålande väder och med Robert Ekström och Bertil Svensson som reseguider åkte ett 80-tal medlemmar via Grebo till Nykil där man besåg hemslojd på Karolinergården. I Norrköping gjorde man en ordentligt rundtur i staden med sakkunniga ledare. Hemresan gick utmed den gamla riksettan vid Bråvikens strand. För den musikaliska underhållningen på resan svarade Thure Lundgren, dragspel, Nils Karlsson, dragspel och dennes son Per-Arne, trumpet.

Röda kors-insamling i Björsäter. Som ett första led i riksinsamlingen för svenska Röda korset har Björsätterskretsen genomfört en bössinsamling. Alla hem i Björsäter och Yxnerum har fått besök av ungdomar med bössor. Insamlingen gav 2 326 kr. I riksinsamlingen ingår även en Röda kors-afton som anordnas nästa vecka med medverkan av bl a riksdagsman Karl Eskilsson.

Motionsslinga planeras i Björsäter. Björsätters SK har beslutat undersöka möjligheterna att anlägga ett två km långt motions-spår i anslutning till idrottsplatsen i Björsäter. Beslutet fattades vid ett stormöte på torsdagskvällen. I första hand tänker man sig en dragning av själva spåret men med tiden hoppas man också på att få möjligheter att sätta upp el-ljus. Enligt beräkningarna skall spåret, egna arbetsinsatser oräknade, kunna utföras till en kostnad av 8 000 kr. En kommitté har tillsatts för att arbeta med sådana praktiska detaljer som bidrags-möjligheter osv.

Skördefest i Björsäter. På lördagskvällen anordnade de tre kyrkliga syföreningarna i Björsäter, Lakvik och Ekudden skördefest i församlingshemmet i Björsäter. Evenemanget, som var välbeökt, inleddes med en betraktelse av komminister Thord Thordson i Björsätters kyrka. Där medverkade även Björsätters kyrkokör under ledning av kantor Christer Carlsson. I församlingshemmet leddes auktionen av Gunnar Landin. Tillsammans med försäljning och lotterier inbringade auktionen 4 820 kr. Skördefesten avslutades av Thord Thordson, som tackade besökarna för det goda resultatet.

I Grebo kyrka hölls på tacksägelsedagen högmässa med Thord Thordson som predikant. Kyrkokören sjöng under ledning av kantor Rolf Gordon.

Tips- och bingopromedad i Grebo. Grebo skid- och motionsklubb har nu åter igen startat motionspromenaderna vid motionsspåret. Vid söndagens höstupptakt deltog omkring 135 deltagare. På tipsfrågorna kom tre tävlande på samma poäng, nio rätt. Men etappvinnare blev dock Margit Modin som lämnade bäst svar på skiljefrågan. Den rätta raden var 1x1 12x 221 122. På bingosidan för-sålades 126 brickor varav flera utföll med vinst. Skid- och motionsklubben fortsätter verksamheten ytterligare fem söndagar framöver. Vid finalomgången utdelas priser till dem som sammanlagt lyckats bäst minst fyra gånger.

Proffsbasket i Åtvidaberg

På tisdag kväll kan alla basketfans få sitt lystmäte i Åtvidabergs sporthall. Då ställer en kombination av det bästa av basketspelare som finns i länet upp mot det amerikanska proffsgänget Long Beach All Stars. Östgötakombinationen består till största delen av de amerikanska importerna i KFUM Linköping, IFK Linköping och Hageby. Laget fylls ut med spelare från Hageby.

Long Beach All Stars består av spelare från lång rad amerikanska universitet. Flera av spelarna har professionella meriter. Den längste i sammanhanget är en man vid namn Greg Northington som mäter hela 2.10 m. Vad han har i skonummer förtäljer inte programmet.

Det amerikanska laget har just anlänt till Sverige för en ca tre veckor lång turné och matchen i Åtvidaberg blir en av de första. Det blir för övrigt tredje gången på fyra år som Åtvidabergarna bjöds på basketcirkus. Och varje gång har Sporthallen varit lika fylld av helnöjda entusiaster. Det kan också nämnas att matchen ingår som ett led i firandet av Åtvidabergs IF:s 40-årsjubileum.

Åtvidabergsmästerskapet i famljepromenad inleddes på lördagen med start och målplats på Stora torget. Det var den första av fem omgångar och förutom om ett flertal småvinster tävlar man om bröderna Ahlséns vpr. Tävligen går i Åtvidabergskorpens regi. Rätt tipsrad var 2xx xxx 1x xx2. Burken innehöll 153 arter. Första priset, Korptoppen (en mössa) gick till Sölve Hallberg. Vidare belönades Gunnar Petersson, Eric Dahlgren, Bengt Gunnarsson och Björn Krona.

Frälsningsarmén. Lördagsträffens gäster var löjtnanterna Jan och Ann-Christine Holten från Vadstena. Efter välkomstord av Åtvidabergskårens kapten Lisbeth Wesslund sjöng paret Holten flera sånger duett och solo. Vidare medverkade kårens egna sångare och den avslutande allsungen leddes av Jan Holten.

Rekorddeltagande på kuljaktstig

Varje år anordnar Åtvids lokala jaktvårdsförening en kuljaktstig vid Örstorps skyttecenter utanför Åtvidaberg sista helgen före älgjakten. Tanken är att skyttarna skall få en sista chans att slipa formen och skjuta in sina vapen innan man på måndagen ger sig ut i skog och mark för att skaffa älgkött till frysboxarna. Varje år lockar tävlingen ett stort antal skyttar från hela Östergötland och norra Småland. Så även i år då man kunde notera rekorddeltagande. 120 skyttar ställde upp.

Vädret var vackert. Ja solen kan-
skulle till och med sken för starkt och
gjorde det litet besvärligt för de täv-
lande på ett och annat mål. Banan
karakteriserades som utslagsgivande,
dvs tämligen svår. Ingen kom ens i
närheten av maximala 75 poäng.
Segrade gjorde Leif Nilsson, Vik-

bolandet, på 62 poäng och närmast
följde Jan Vilén, Södra Kinda, på 60.
Därmed slog det äntligen för Leif,
som för två år sedan kom tvåa, en
poäng efter segraren, och i fjol blev
sjua.

Resultat kuljaktstig, tävlingsklass:
1) Leif Nilsson, Vikbolandet, 62; 2)
Jan Vilén, Södra Kinda, 60; 3) Jör-
gen Karlsson, Nykil, 59; 4) Ove Karls-
son, Åtvidaberg, 58; 5) Tord Lindell,
Gamleby, 58; 6) Uno Hahn, Rimforsa,
58; 7) Sven Eriksson, Bjärka Sjöby, 57;
8) Erik Mahanen, Ödeshög, 57; 9)
Rolf Drotz, Gullberg, 56; 10) Olle
Fredriksson, Gullberg, 55. Övnings-
klass: 1) Reinhard Sitter, Oldenburg,
Västtyskland, 58; 2) Jonny Johans-
son, Åtvidaberg, 46; 3) Sture Samu-
elsson, Nykil, 37. Insatsskjutning älg:
1) Uno Hahn, Rimforsa, 20 poäng;
2) Erik Mahanen, Ödeshög, 20.

CHRISTER BERG

Leif Nilsson, Vikbolandet, var
bästa skytt vid helgens kuljakt-
stig i Åtvidaberg

ÅTVIDABERG

Smånbrott. Polisen har haft ett
antal smärre inbrott att utreda
den senaste tiden. En sommarstuga
vid Viresjö har fått påhållning
av tjuvar, som stal två antika kop-
parföremål. Ett inbrott har också
förövats i en sommarstuga vid
Örn. Om något stulits har inte
kunnat konstateras. Slutligen har
några källarinbrott förövats i en
fastighet på Kaplansgatan. Verk-
tyg till ett värde av 30-40 kr blev
bytet.

Församlingshögtid i Yxnerum.

På söndagen anordnades försam-
lingshögtid i Yxnerum med sär-
skild inbjudan till församlingsbor
över 65 år. Högtiden inleddes i
Yxnerums kyrka där kyrkoherde
Arne Nilsson predikade och var li-
turg. Åtvids kyrkokör under led-
ning av musikdirektör Ingemar
Ericsson medverkade. Därefter
bänkade man sig i församlings-
hemmet där Yxnerums kyrkliga
syförening stod för kaffe och
bröd. Kyrkoadjunkt Stefan Bjar-
negård kunde hälsa välkommen
i ett absolut fullsatt församlings-
hem. I högtiden medverkade även
Åtvids kyrkokör. Blommor över-
lämnades till Ernst Lundh och
Elma Andersson som de äldsta
närvarande deltagarna.

Metalls avdelning 140 i Åtvida-
berg har haft möte, där man bl a
diskuterade det nya avgiftssyste-
met med procentsatser. Informa-
tion i frågan lämnades av kassö-
ren Agne Fasth och ordföranden i
Facits verkstadsklubb Hans Ham-
marlund. Rapporter lämnades
om den påbörjade undersökning-
en av olika lösningsmedel som
används på arbetsplatserna inom
avdelningens område. Metallord-
förande Stig Strömberg redogjorde
för den nyligen avslutade SAP-
kongressen. Han berättade också
om det pågående arbetet med
kursgården i Yxnerum. Arne Tu-
resson informerade om studiefrå-
gor. På mötet anslags 750 kr till
insamlingen för Chilejuntans
offer. Slutligen diskuterades för-
slaget om kommunens eventuella
förvärv av Villan.

— Fru Ingeborg Lindberg.

Falerum, född Persson, maka till
framlidne banvakten Josef Lind-
berg, avled på söndagen. Hon var
född 1899 i Gladhammar och kom i
samband med giftermålet 1925 till
Nelhammar. 1934 bosatte hon sig i
Kölsebro och flyttade 1946 till Fa-
lerum. Närmast sörjande är två
döttrar med familjer och fyra sy-
skon.

Torkel Söderberg är ny ordförande i elevrådet i Åtvidaberg. Den
förste manlige på flera år

Elevråd i Åtvidaberg möts mest av förståelse

Visst har elevrådet en stor funktion att fylla. Det anser i alla fall den
nyvalde elevrådsordföranden Torkel Söderberg på Alléskolan i Åtvida-
berg. Torkel som trots, eller kanske tack vare, kvinnoåret brutit en
fyra år gammal tradition. Företrädarna på hans post har nämligen
under nästan hela 70-talet varit flickor. Det behövs en elevrådsorgani-
sation för att föra fram elevernas synpunkter, säger Torkel Söderberg.
Den behövs också för att för eleverna förklara varför skolläroplan och
lärare ibland beslutar som de gör.

Det är inte riktigt att tro som
många gör att vi i elevrådet bara
sysslar med skoldanser, påpekar
Torkel. Vi har en hel del andra
uppgifter på vårt schema. Det är
saker som att försöka ordna Ope-
ration dagsverke, ta ställning till
om vi skall tillhöra Seco eller inte,
försöka skapa en så bra miljö som
möjligt för alla i skolan osv.

Alléskolans elevråd består av 38
medlemmar. Det är två utvalda
elever från varje klass. Saker
som vi beslutat eller diskuterat
skall de efteråt informera om i
sina klasser. Elevrådets styrelse
utgörs av sex personer. För sär-
skilt viktiga ärenden utses ett
arbetsutskott.

Elevrådet är det organ som
skall försöka ta tillvara elevernas
intressen, säger Torkel. Alla för-
slag från eleverna kan lämnas
muntligt eller i en särskild låda.
Sedan vi behandlat förslagen i
elevrådet tar vi upp dem med skol-
ans samarbetsnämnd, där också
representanter för lärare och
övrig personal ingår.

Ett starkt önskemål från ele-
vernas sida är förslaget att inrät-
ta en rökruta. Men till det är lä-
rarna alltför negativt inställda.
Fast på det stora hela taget möts
vi av förståelse för våra önske-
mål, menar Torkel Söderberg.

Elevrådet har också ett gott för-
hållande med Hem och skola-för-
eningen. Från den skall man för-
modligen få en hel del spel som
minitennis, krocket, badminton
osv.

I stort sett är Alléskolan en bra
skola ur elevsynpunkt, tycker
Torkel Söderberg. Vissa saker
kan man naturligtvis ändra på
eller förbättra. Inom elevrådet
kommer vi att göra vad vi kan för
elevernas bästa.

Text och bild:
CARIN ROSEN

16/10

Ett golv kan
dölja mycket:

Facit står på en val

Folkhumorn i Åtvidaberg har redan döpt Facitfabriken i samhället till "valboxen". Man hoppas allmänt också att den här "valboxen" skall bli mera lyckosam än den som på sin tid konstruerades på Örsättersfabriken och skulle användas i allmänna val. Det blev som bekant en flop.

Nu handlar det om val i en helt annan bemärkelse. Nämligen om jordens största däggdjur. Saken är den att man på goda grunder misstänker att det halvannan meter under verkstadsgolvet på den del av Facits snickeriavdelning som byggdes på slutet av 50-talet ligger skelettdelar av en val. En val som för kanske 10 000 år sedan strandade i Åtvidaberg som då var ett kargt och tämligen ödsligt arktiskt område några tiotal mil från inlandsisen. Om utgrävningar kommer till stånd och om det visar sig att misstanken är riktig så betraktas fyndet av experterna som något av en sensation.

Det är många turer i den här historien vars sista kapitel inte börjar förrän utgrävningarna inletts. Trots att det handlar om en historia som utspelades för tiotusen år sedan kanske man ändå skall börja i november förra året. Det var då som Olof Söderbäck gav ut sin förnämliga naturvårdsinventering över Åtvidabergs kommun. En inventering som också kom i bokform anpassad för oss vanliga människor.

I sin bok påpekade Olof Söderbäck bl a att inventeringen, sin detaljrikedom och omfattning till trots, ingalunda var slutgiltig. Han menade att det runt om i kommunen måste finnas många människor som på ett eller annat sätt kan bidra med ytterligare material.

Olof Söderbäck blev bönhörd. Bland alla tips han fått efter publiceringen är dock detta om valen det som tar priset.

Det var i somras som lantbrukare Rune Caésar i Värna tog kontakt med Olof Söderbäck och anmälde sina misstankar om att det under ett verkstadsgolv på Facitfabriken i Åtvid finns något som kan vara av intresse för forskarna. Han hade själv varit med på slutet av 50-talet då fabriken byggdes och fick då syn på benbitar av sällan skådat format i schaktmassorna. Sakernas tillstånd påtalades för arbetsledningen som dock inte fann det värt att undersöka närmare. Man var ju redan försenad med bygget.

Så kom det sig att hålet fylldes igen, fabriken byggdes och saken glömdes bort. Ända tills nu. Olof Söderbäck vädrade en zoologisk upptäckt av rang. Beskrivningen på benbitarna tydde på att det måste röra sig om en val av gammalt datum. Och under de senaste veckorna har han haft täta kontakter med såväl inhemskt expertis från Riksmuseum som ledningen för Facit.

Intendent Karl Edelstam på Riksmuseum i Stockholm har tagit del av det material

(Forts sid 7 FACIT)

Facit . . .

(Forts från sid 3)

som finns i dag. Det kan röra sig om en tiotusen år gammal grönlandsval, menar han. Och i så fall är det ett fynd som är ytterst intressant. Utgrävningar bör snart göras så man kan få besked om misstankarna är riktiga.

Olof Söderbäck har också försökt intressera Facitledning i frågan. Hela vägen upp till direktör Hans Werthén har han mötts av en ljum men ändå viss förståelse.

se. Hans Werthén har låtit meddela att man från företagets sida inte kommer att engagera sig ekonomiskt. På Facit i Åtvidaberg har man i alla fall förklarat sig villig att göra en beräkning på vad det kan kosta att bryta upp betonggolvet.

Hittar man så småningom resterna av en grönlandsval så handlar det om ett av jordens största djur. Grönlandsvalen kan bli drygt 20 meter lång och väga ett par hundra ton. Numera finns valen i så litet antal att den fridlysts internationellt.

Men hur kan den då ha hamnat i Åtvidaberg? Det måste ha hänt vid tiden för Yoldiahavet mellan 7 000 och 8 000 år f Kr. Inlandsisen var på tillbakagång och hade nått en gräns i norra Svealand. Östersjön förbands då med Skagerack genom ett brett sund över Närke. Ungefär i höjd med Åtvidaberg började det europeiska fastlandet.

Valen har alltså haft fritt spelrum att simma in i det kalla ishavsbäckenet. Den kan sedan ha sköljts upp på land och omkommit eller dött i vattnet och sjunkit till botten.

sannolikt har fler grönlandsvalar rönt samma öde. Men forskarna känner bara till ett enda fynd i östra Sverige. Det gjordes i samband med utgrävningen av Lindö kanal utanför Norrköping. Men av det valskelettet återstår i dag ingenting. Felaktig hantering medförde att skelettdelarna förstördes.

Nu väntar forskare och allmänhet med spänning på att utgrävningarna skall kunna komma i gång. Det beräknas kunna ske så snart man fått en lösning på den ekonomiska frågan.

CHRISTER BERG

Rutan

Ett vidunder under Facit

Mycket tyder på att det är skelettet av en val som ligger under Facits snickerifabrik i Åtvidaberg. Några personer såg benbitarna medan man byggde i slutet av 1950-talet, men arbetarna var försenade, och ledningen vid bygget ville inte stanna upp för att göra vidare utgrävningar.

Nu har det i alla fall börjat talas om benbitarna igen, i samband med en naturvårdsinventering som gjorts i kommunen. Lantbrukare Rune Caesar har kommit och berättat om vad han såg den där gången, och hans berättelse är så pass trovärdig att museifolk blivit intresserat.

Fantasin sätts i rörelse: Kan en Grönlandsval ha strandat här för 10 000 år sedan, när inlandsisen var på tillbakagång och det europeiska fastlandet började i höjd med Åtvidaberg?

Ja, helt uteslutet är det tydligen inte.

Vad Caesar såg där nere i gropen var några sex tum breda och tre tum tjocka benbitar, som enligt experter som konsulterats skulle kunna härröra från käkpartiet från en val. Där fanns också kotkroppar "av en hattkullens storlek". Allt pekar på Grönlandsvalen, som är ett jättedjur.

Olof Söderbäck, som gjort naturvårdsinventeringen och som nu tagit sig an "valen", hoppas att man till sommaren skall få bryta upp betonggolvet i fabriken och gräva fram några ben. Om det visar sig att fyndet lockar till vidare undersökningar, hoppas man att Facit sedan skall engagera sig på något sätt.

Hittills har företaget inte visat något direkt brinnande intresse för benbitarna under snickerifabriken.

(NoN, Norrköping)

Riksmuseum intresserat av valen i Åtvidaberg

— Av EINAR LANDIN —

Som nu sedan ett dygn är känt i hela landet har Åtvidabergsdelen av jordskottet kanske varit tummelplats för fiskar av storleksordning mot vilken vår fisk framför kommunalhuset skulle te sig som ett mycket litet knutmaskgill. Benbitarna som Rune Caesar, Värna, Einar Andersson, Linköping och arbetsledare Ljung, Motala, kom på när de på 1950-talet grävde för ombyggnad av Facitfabriken i Åtvidaberg, var sådana att Caesar och nu Olof Söderbäck, som bla har gett ut den berömda naturvårdsinventeringen för Åtvida-

berg för ett par år sedan, blivit ganska övertygade om att det kan "ligga en val begravd" där.

— Det är fullt möjligt att det är så att det är ett skelett eller delar där — av efter en val här, säger Olof Söderbäck till FÖ. Han skall närmast samla de tre nämnda männen till Åtvidabergsfabriken där de skall visa var ungefär fyndet gjordes och grävdes igen på 1950-talet. Caesars beskrivning av fyndet ger vid handen att det kunde vara benbit från en val.

Söderbäck har också varit i kontakt med riksmuseum och intendent

Karl Edelstam som är mycket intresserad av saken. Man hoppas få pengar därifrån för arbetets utförande som blir att ta sig under fabriksgolvet på det ställe där fyndet gjordes.

Direktör Hans Werthén är villig att låta undersökningen ske men inte att företaget skall bidra med kostnaderna; berättar Söderbäck. Söderbäck blir inte överraskad om man finner en val eller benrester av en sådan här, säger han också. Men i så fall är det den högsta punkt över havet, 80 meter, som ett sådant fynd har gjorts påpekar han.

Fornhistoria i Åtvidaberg har parallell i Norrköping

— Det där har vi aldrig hört talas om förut, säger folk i Åtvidaberg med anledning av ett meddelande från TT publicerat häromdagen som handlar om att forskare anser att skelettdelar av en uråldrig val finns bevarade under Facitfabrikens snickeriverkstad i Åtvidaberg. Forskarna vill helst gräva fram valbenen, vilket i så fall torde erfordra att man gör ett omfattande ingrepp i fabriken. Det hela är än så länge en öppen fråga.

Skelettdelarna torde — anser expertis från naturhistoriska riksmuseet — härröra från en val som strandade i Åtvidaberg för kanske 10.000 år sedan. På den tiden var trakten karg och ödlig och ingick i ett arktiskt område några tiotal mil från inlandsisen. Om experternas misstankar är riktiga skulle fyndet vara en verklig sensation.

Fabriken under vilken det märkliga fyndet anses ligga begravt byggdes på 50-talet och redan då slog en person larm om att han sett benbitar av aldrig skadat slag i samband med bygget. Men eftersom fabriksbygget var försenat blev saken aldrig undersökt.

Om valseklettet skulle bli framgrävt, vilket för dagen får anses vara ett ganska osäkert företag, så kan åtvidabergarna knappast räkna med att få behålla fyndet hemma hos sig. Experterna på riksmuseet vill naturligtvis infoga fyndet bland sina samlingar.

En parallell till denna händelse är på sätt och vis fyndet av en harpunspets av ben som gjordes vid schaktningarna för Norrköpings nuvarande rådhus vilket uppfördes omkring 1906. Harpunspetsen är det äldsta fornyfyndet från

Norrköpingsstrakten och anses härröra från stenåldern. Föremålet skickades till Statens historiska museum i Stockholm där det maganiserades vilket under senare tider vållade en del missnöje i Norrköping. Vore det inte bättre att harpunspetsen fanns till beskådande i den stad där den påträffades? Så reso-

nerade fornintresserade Norrköpingsbor som fann endast ringa tröst i den kopia som historiska museet ställt till förfogande.

Numera finns dock den äkta harpunspetsen på stadshistoriska museet i Norrköping. Visserligen endast deponerad av historiska museet, men ändå!

Valfångst i Åtvidaberg?

Expertis från riksmuseum i Stockholm misstänker att skelettdelar av en val finns bevarade under Facitfabrikens snickeriverkstad i Åtvidaberg. Skelettdelarna skulle i så fall härröra från en val som för kanske 10.000 år sedan strandade i Åtvidaberg, som då var ett kargt och ödligt arktiskt område några tiotal mil från inlandsisen. Om misstanken är riktig så betraktas fyndet som en sensation. Forskarna från riksmuseum har tagit del av det material som finns och tror att det kan röra sig om en grönlandsval. Man väntar nu ivrigt på att utgrävningarna skall komma igång, vilket beräknas kunna ske så snart man fått en lösning på den ekonomiska frågan.

Redan när fabriken byggdes på 50-talet berättade en lantbrukare på orten att han sett benbitar av sällan skadat slag. Han påpekade saken för arbetsledningen som dock inte fann det möjligt att undersöka saken eftersom bygget redan var försenat.

I folkmun har fabriken nu döpts till "valboxen" med tanke på den valbox som Facit för några år sedan konstruerade för allmänna val.

Hemvårdare Harriet Pettersson, ansvarig för den uppsökande verksamheten i Åtvidaberg

Uppsökande verksamhet i Åtvid gör att fler utnyttjar servicen

I Åtvidabergs kommun finns det mellan 2 500 och 3 000 pensionärer och handikappade. De allra flesta har det väl försörjt på ålderdomshem, vårdinrättningar eller får hjälp på annat sätt av kommunens eller landstingets hemsamariter. Men erfarenhetsmässigt vet man att en och annan har det svårt, bor ensamt och försöker klara sig själv så gott det går. Många äldre vet inte eller kanske bara inte kommit sig för att utnyttja den sociala service som finns. Det kan exempelvis gälla hemhjälp, fotvård eller färdtjänst. För att råda bot på detta bedriver socialnämnden i Åtvidaberg sedan ett drygt halvår tillbaka uppsökande verksamhet bland kommunens pensionärer och handikappade. Trots att man bara kommit halvvägs har man på socialkontoret redan noterat en klart märkbar ökning av ansökningar om exempelvis färdtjänsten.

Ansvarig för den uppsökande verksamheten är hemvårdare Harriet Pettersson. Hon berättar hur det hela går till. Från data-listor som socialkontoret köper från länsstyrelsen får man namn och adresser till den aktuella gruppen människor. Harriet Pettersson skickar först ett brev till var och en där hon frågar vederbörande om han eller hon vill ha ett besök. Det vill man nästan undantagslöst, säger hon. Men om någon avböjer så respekterar vi självfallet det.

Hembesök

Därefter vidtar fältarbetet då Harriet Pettersson åker runt och hälsar på i hemmen. Det är riktigt roligt att se hur välkommen man blir, säger hon. Vi sitter och pratar om väder och vind, om problem och glädjeämnen. Det kan gälla frågor som om kommunen inte kan ordna en bokbuss för de läslystna. Om svårigheter att ta

sig till terapi- och gymnastiklokalerna. Men vad vi än talar om så stannar det oss emellan.

Det finns förstås de som lever under vad vi yngre menar enkla och kanske till och med svåra omständigheter. Men för dem som inte är vana vid annan standard går det bra. Man lever i en miljö som man är van vid och trivs med. Och det är ju inte heller min sak att propagandera för eller propsa på att de skall flytta in på ett ålderdomshem. En och annan kanske först trott att det varit avsikten med mitt besök.

Blanketthjälp

Nej, säger Harriet Pettersson, min uppgift är i stället att berätta vad det finns för möjligheter. Vad kommunen kan erbjuda i fråga om hemhjälp, färdtjänst, förbättringslån, matjänst, handikapphjälpmedel och fotvård. Visst har man som regel sett någon broschyr om det där. Men dels är det krångligt språk i dem och dels har broschyrer en benägenhet att försvinna eller hamna i papperskorgen. Så blir det aldrig av att man söker. Nu när jag kommer ut så kan det hända att vi slår oss

ner och gemensamt fyller i formulären. Det blir liksom lättare när man har någon att rådgöra med. Och det behöver inte bara gälla frågor inom den sociala sektorn.

Hittills har Harriet Pettersson hunnit med att besöka alla över 75 år i Åtvidaberg. För en kort tid sedan inleddes besöken hos pensionärer i ytterområdena. Hela verksamheten beräknas inte vara avslutad förrän tidigast i mitten på nästa år. Då kommer också ett statistiskt underlag att lämnas.

"Billigt"

Den uppsökande verksamheten är formellt en billig historia för kommunen. 5 000 kr är anslagna i årets budget. Men så tillkommer förstås lönen för hemvårdaren som jobbar nästan heltid med projektet. Hennes lön går på ett annat konto. Likaså blir det ökade kostnader i och med att fler och fler börjar utnyttja den kommunala servicen i form av färdtjänst, hemhjälp och fotvård som de sociala myndigheterna erbjuder.

Text: CHRISTER BERG
Bild: CARIN ROSÉN

Höjda vattentaxor föreslås i Åtvid

Kommunstyrelsen beslutade på torsdagen lägga fram ett förslag om höjda taxor för vatten och avlopp i Åtvidaberg. Om höjningen går igenom i fullmäktige beräknas kommunen tillföras ytterligare 130 000 kr om året utöver de nära 2,6 milj kr som man kalkylerat med för 1976.

Enligt förslaget införs nu en grundavgift på 150 kr för varje enfamiljshus vartill kommer en höjning av måtaravgiften från 24

kr till 50 kr. Avgiften per kbm vatten höjs från 2:15 till 2:55.

För flerfamiljshusen blir grundavgiften 600 kr och måtaravgiften sänks från 200 kr till 100 kr. Industriernas grundavgift föreslås till 600 kr och måtaravgiften höjd från 24 till 100 kr.

För ett enfamiljshus med en förbrukning av 180 kbm per år blir nu kostnaden per kbm 3:60 mot för närvarande 2:28 eller sammanlagt 659 kr mot nu 411 kr.

Det nya systemet beräknas täcka ungefär 80 procent av de förväntade kostnaderna. Det kan även nämnas att det nu föreliggande förslaget baseras på en utredning som gjorts av Svenska vatten- och avloppsverksföreningen. Utredningsförslaget pekade på ytterligare en liten höjning. Enligt det förslaget skulle grundavgiften vara högre medan avgiften per förbrukad kbm skulle vara i det närmaste oförändrad.

Hans Pålsson spelar i Åtvid

På söndag gästas Åtvidaberg av en av Sveriges mera lovande unga pianister, Hans Pålsson från Helsingborg och numera bosatt i Lund. Trots att han bara är 26 år har Hans Pålsson hunnit göra sig ett namn som en både ovanlig, begåvad och dynamisk pianist. Han har studerat för Robert Riefeling och Hans Leygraf och har utom i de nordiska länderna också konserterat på kontinenten och i ett par öststater. Han har även framträtt i radio- och TV-sammanhang, såväl i Sverige som utomlands, och belönats med ett flertal stipendier. I Åtvidaberg kommer han att framföra verk av bl a Haydn, Mozart, Schumann, Skrjabin och Torsten Nilsson. För arrangemanget svarar SKS och musikstyrelsen i Åtvidaberg.

ÖC måndag 20 oktober 1975 17

Pryundersökning i Åtvid visar behov av bokbuss i glesbygden

I två veckors tid har högstadijelev Kristina Andersson pryat på biblioteket i Åtvidaberg. Kristina är från Rumma, en liten by en och en halv mil från Åtvidaberg. När de andra eleverna hade två dagars ledighet i förra veckan gick det ingen skolbuss och Kristina kunde inte ta sig till sin "arbetsplats". Vad göra? Bibliotekarie Britta Östlund visste råd. Varför inte göra en liten undersökning på hemorten. Om hur ofta och vilka böcker som befolkningen lånar och vill läsa. Om intresse fanns för en bokbuss osv.

Kristina fick med sig ett frågeformulär hem och ägnade två dagar till att dels söka upp personer i hembygden och dels sammanställa resultatet. Tolv personer hann Kristina med att fråga. Och åtminstone ett svar var helt entydigt. Alla de tillfrågade ville att kommunen skulle köpa in en bokbuss så att landsbygdsbefolkningen skulle kunna få ungefär samma möjligheter att låna böcker som folk i tätorterna.

I dag har Rumma en av de fyra utlåningsstationer som finns i hela Åtvidabergs kommun. En utlåningsstation kan beskrivas som så att en privatperson i hemmet eller på annan plats har hand om ett mindre antal böcker för utlåning.

På utlåningsstationen finns ett urval på 70-80 böcker och ungefär en gång i halvåret byts de ut. Men man kan naturligtvis också skaffa fram böcker via posten. Fast det är litet krångligt. Då måste man ju också veta precis vad man skall ha.

Lånar mest

I Rumma anser man att det här är på tok för litet antal böcker att välja mellan. Rumma har visserligen kommunens minsta utlåningsstation med bara elva låntagare förra året. Men dessa lånade 436 böcker och det är mer per person än vad som lånas på någon annan utlåningsstation eller bibliotek, med undantag för Grebo.

En bokbuss skulle vara idealet, menar Rummaborna. Man skulle få fler böcker att välja på och

Pryoeleven Kristina Andersson har gjort undersökningen om Rummabornas läsvanor

oftare. Bland de tolv tillfrågade sade nio att de lånat böcker någon gång. Mer skulle det bli med en bokbuss. De tre övriga sa att de skulle börja låna om en bokbuss kom till stånd.

Nu har visserligen en del av Rummaborna möjlighet att ta sig till biblioteket i Falerum eller i Åtvidaberg. Men många, särskilt de äldre, har svårt att komma ifrån.

Stor funktion

På kommunbiblioteket är man medveten om att en bokbuss i glesbygden skulle fylla en stor funktion. Man har också gjort en utredning över kostnaderna. Per år beräknas driften till 157 000 kr. Själva bussen skulle kosta 165 000 kr och inköp av böcker 30 000 kr.

Men för bussen kan man få statligt bidrag upp till 100 procent.

Eftersom Åtvidaberg har för litet befolkningsunderlag skulle man kunna dela bussen med Söderköpings och Valdemarsviks kommuner. I så fall skulle driften för Åtvidabergs del bara kosta 63 000 kr årligen.

Bokbussen får vänta

I förslaget till budget för nästa år tog också kulturnämnden upp 25 000 kr till driften. Verksamheten skulle då kunna komma igång i september 1976. Men tyvärr, alla lästysna åtvidabergare i ytterområdena. I de förberedande budgetmanglingarna har pengarna till en bokbuss redan strukits. Så man lär få vänta ytterligare minst ett år.

Text och bild: CARIN ROSÉN

Social centralnämnd igen. Nu har frågan om en övergång från tre olika sociala nämnder till en enda social centralnämnd blivit aktuell igen. Det är styrelsen för socialkontoret som beslutat begära hos fullmäktige att en kommitté tillsätts i frågan. Den bör få i uppgift att förbereda en mjuk övergång till det nya systemet och vara färdig med ett förslag vid halvårsskiftet 1976. När förslaget var uppe 1975 avsågs tanken med motiveringen att man ville pröva det nuvarande systemet ytterligare en treårsperiod.

Åtvidaberg

Nu skall vi räknas

Nu skall vi räknas in igen. Det var fem år sedan sist. Det var då som blanketternas utformning

föreskade en hel del rabalder. Frågorna var alltför närgångna, menade många. I år tycks det gå betydligt lugnare till, säger kommunens granskningsledare

Roland Nestor. Tillsammans med biträdande granskningsledare Gösta Leonardsson har han att svara för verksamheten i Åtvidaberg. De båda håller till i den för ändamålet speciellt hyrda lokalen i Domusfastigheten och som öppnades på måndagen. Dessutom finns kontaktmän i Grebo, Björsäter, Yxnerum och Fale- rum.

Sammanlagt är det uppgifter om drygt 13 000 Åtvidabergare, som skall lämnas in i folk- och bostadsräkningen. Det blir på omkring 7 000 personblanketter. Dessutom tillkommer ett stort antal fastighetsblanketter. Roland Nestor påpekar att liksom självdeklarationerna är också de här uppgifterna sekretessbelagda. Kostnaden för folk- och bostadsräkningen i Åtvidabergs kommun är beräknad till ca 65 000 kr.

Förslag till stadsplan vid Centralskolan

Kommunstyrelsen har behandlat en, som det heter, reviderad illustrationsplan till disposition av området vid Centralskolan. Förslaget kommer nu att presenteras för fullmäktige. Kommunstyrelsen föreslår att fullmäktige uttalar sig för den planerade utformningen av området och att byggnadsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet.

Förslaget omfattar hela skolområdet mellan Slevringevägen, Braskens väg, Douglasvägen, Sillénsgratan och dessutom några tomter mitt emot skolgården. I illustrationsplanen har man ritat in ny gymnastiklokal, ny skolmål-tidslokal, plats för en framtida förskola och plats för bollplaner, lektyr m m.

I avvaktan på att förslaget med stadsplan för området är klart bordlade kommunstyrelsens frågan om den nya matsalsbyggnaden. I det ärendet ingår också frågan om trafikreglerande åtgärder vid Centralskolan. I det fallet vidhåller byggnadskontoret att åtgärder i form av enkelriktningar i området måste genomföras. Det gör man trots att såväl trafik-säkerhetskommittén som skolstyrelsen uttalat sig för att man inte skall genomföra några trafikreglerande åtgärder.

Sju byggfirmor tävlar om bostadsområde

Efterfrågan på egna hem i Åtvidaberg är stor. Omkring 200 personer står antecknade i den kommunala tomtkön. Det är med andra ord ett rätt hårt tryck på politiker och planerare att skaffa fram tomter till alla som vill ha. För närvarande är i stort sett alla stadsplanlagda villatomter i tätorten bokade. Närmast i tur står ett område i Fiskarhagen. Enligt förslaget till stadsplan blir det ca 30 tomter. Därefter kommer en ny del av Nygårdsmorädet att byggas ut. Det gäller delen mellan Nygårdsvägen och vägverkets förråd.

Kommunen kommer nu att gå ut till sju byggtreprenörer i en tävling. Tävlingen omfattar plan-teknisk utformning, anläggningar för och uppförande av ca 45 små-huslägenheter. Det handlar alltså om fullständigt förslag till stadsplan och om exploatering av bostadsområdet.

De företag som inbjudits att tävla är HSB Västra Östergötland, Skånska Cement, Byggnadsfirman Ingvar och Arne Svanström, Åtvidabergs byggnadsbyrå, Åtvidabergs husindustri, Åtvidabergs Villabyggen och Östgöta byggkonsult.

Enligt de riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige ska området bebyggas med grupphus och friliggande hus. Kommunen anger standard, utformning, fördelning av lägenhetsstorlek m m. Anmällda i kommunala tomtkön ges företräde. Enligt tidsplanen beräknas byggstarten till halvårsskiftet 1978. Inflyttning beräknas kunna starta 1 juni 1977 och vara genomförd 1 aug 1978. Sedan kommunen antagit exploatör överläts området för 190 000 kr. Enligt handlingarna skall också en gemensamhetsanläggning uppföras.

Köp av brandjeep. Brandstyrelsen har begärt tilläggsanslag med 15 000 kr för reparation av en brandjeep. Kommunstyrelsen som behandlade ärendet på måndagen beslutade att brandstyrelsen får utnyttja 26 300 kr. Summan beräknas täcka såväl inlösen av jeepen som erforderliga reparationer.

Kommunöversikt för Åtvid presenterad i Kvarnvik

I sina ambition att informera om arbetet med kommunöversikten för Åtvidabergs kommun anordnas under veckan möten i kommunens ytterområden. Hela verksamheten inleddes på måndagskvällen i Kvarnviks hembygdsgård. Kommunrådet Carl-Eric Ahlström kunde hälsa ett 30-tal intresserade välkomna. Han inledde också med en kort presentation över vad kommunöversikten egentligen är för något. Han erinrade också om att politiker och planerare är intresserade av att få så många synpunkter som möjligt på förslaget. Det är nu man skall tala om vad man tycker, sade kommunrådet. zdet är nu man har största möjligheten att påverka.

I den panel som lämande information ingick också byggnadsnämndens ordförande Åke Elliot, kanslichef Assar Holmqvist, byggnadschef Sigvard Persson, byggnadsingenjör Lars Persson och stadsarkitekt Bo Lind.

Men det visade sig att de närvarande var mindre intresserade av kommunöversikten än att få reda på hur långt man kommit i planeringen av framtida bostadsbebyggelse i Kvarnvik. Under en följd av år har kvarnviksborna hävdat att folk måste ges möjlighet att bygga i området. Utan stadsplan har det inte gått och svårigheter-na att få dispens har varit för stora. Det har också, påpekar man, medfört att många flyttat till Valdemarsvik.

Nu kunde emellertid Bo Lind och Lars Persson redogöra för var planerna i dag står. En

översiktsplan på Kvarnvik visas upp. I ett område norr om genomfartsvägen har man funnit utrymme för drygt 20 tomter. Men från kommunens sida erinrades om att ännu återstår en del problem att lösa innan det är klart för byggstart.

Det är frågor som markköp, fastställande av stadsplan, uppförande av reningsverk m m. Någon eller några enstaka tomter kan bebyggas utan att ett reningsverk måste stå där. Men förr eller senare måste den frågan lösas.

Kvarnviksborna informerades också om att bostadsbyggandet kan komma i gång tidigast 1978. De planeade tomterna är på ca 1 000 kvm. Det sannolika tomtpriset beräknas ligga någonstans mellan 37 000 och 40 000 kr. Ingen av dessa tre uppgifter föranledde någon kommentar från de närvarande.

Alléskolan behöver paviljongbyggnad

Alléskolan räcker inte till för att ta emot det ökande antalet högstadieselever. Skolan är byggd för att rymma 18 normalklasser. Prognoserna visar att skolan får mellan 20 och 23 klasser under åren 1977-83. Man räknade med ett tillfälligt behov av nya lokaler som skulle kunna lösas genom uppförande av en paviljong. Eftersom det handlade om ett tillfälligt behov klargjorde länskol-nämnden att kommunen inte skulle räkna med att få något statsbidrag.

Man har senare i höst kompletterat tidigare uppgifter med en utförligare befolkningsprognos. Denna pekar på att paviljongen skulle komma att behövas under längre tid än beräknat. Länsstyrelsen delar därför nu skolstyrelsens uppfattning att statsbidrag kan fås.

Samtidigt påpekar man att kommunens lokalbehov på sikt inte kan lösas med den föreslagna skolpaviljongen utan att ytterligare en högstadieskola kanske måste byggas under 80-talet. Om man får statsbidrag för paviljongen så försvåras möjligheten att få bidrag till en ny skola. Därför menar man från länskolnämnden att det ur kommunal synpunkt är bättre att spara rätten till statsbidrag till den nya skolan.

Kommunstyrelsen beslutade på måndagen föreslå fullmäktige att en paviljong uppförs vid Alléskolan med kommunala medel och utan statsbidrag. Den föreslagna byggnaden skulle bli 382 kvm och innehålla bl a fyra lärosalar. Kostnaden är beräknad till 900 000 kr.

TV synade Facitkrisen:

”Det blev bara upprepning — ett program utan värde”

Ett program utan värde. Det var den samstämmiga kommentaren från de fem politiskt och fackligt tunga män, som Correspondenten i går kväll samlat för att gemensamt titta på TV-programmet Arvingarna på riktigt. Insynsredaktionen med Fritiof Haglund i spetsen var för några veckor sedan i Åtvidaberg för att försöka rekonstruera vad som egentligen hände under Facitkrisens dagar, vad som orsakade krisen och om den gått att undvika. En lång rad personer intervjuades om sin syn på frågan. Förväntningarna på programmet var således stora. Men många blev grundligt besvikna, inte bara för att de själva inte kom med i rutan utan främst för att programmet inte gav någonting nytt.

Framför TV-rutan hade vi samlat Metallordföranden Stig Strömberg, SIF-klubbens ordförande Åke Ahlsén, verkstadsklubben ordförande Hans Hammarlund, Göte Karlsson, socialdemokraternas ordförande i Åtvidaberg och tillika ledamot av kommunstyrelsen och fullmäktige, samt Bengt Persson, ledande folkpartist och ledamot av kommunstyrelsen och fullmäktige. Hans Hammarlund och Åke Ahlsén är dessutom personarepresentanter i Facits styrelse.

□ EN UPPREPNING

I programmets inledning talades en hel del historia. Gamla bilder från TV:s arkiv från Facits glansdagar visades, varvade med kommentarer av Facits tidigare informationschef Lennart Poignant. TV-teamet hade också gjort intervjuer med Hans Werthén och Facits tekniske chef Ellard Bernthorp, som under uppmärksammande former begärde sitt avsked från Facit i början av 1972.

Men hur programmakarna än vände och vred på bildvinklar och intervjuobjekt så lyckades man ändå inte med konsten att få fram något nytt. Därav var de församlade helt ense. — Det här är ju helt enkelt en upprepning, en resumé av vad som sades då, menade Åke Ahlsén.

— Och en dålig sådan, fyllde Bengt Persson i. Hans Hammarlund påpekade att man väntat sig ett helt annat program, i varje fall att döma av de förespeglningar som TV-reportrarna gav när de var här.

□ BLÄCKSPRUTAN

Ja, sade Stig Strömberg, man talade om för oss att man dels ville veta om personalorganisationerna med en bättre insyn i vad som försiggick i direktionsrummen hade kunnat styra utvecklingen i andra banor; för det hade

vi kunnat göra om man satt till ekonomikommittéer och gett oss möjligheter till utbildning. Dels ville man visa vad ändringarna på Facit inneburit för kommunen som helhet. Men om detta sades inte ett ord i programmet.

Bengt Persson ansåg att TV, som gjort ett stort nummer av den sk bläcksprutande skrivmaskinen, som den produkt som skulle ha kunnat rädda Facit, också nu borde ha redovisat vad som hänt med den produkten. Den har nämligen gjort fiasko.

□ DÅLIGA LÖNER

Göte Karlsson och Åke Ahlsén påpekade att programmet kunde ha blivit intressant om man lyckats göra intervjuer med förre Facitchefen Gunnar Ericsson och dennes svåger Lennart von Kantzow. Om dessa båda hade låtit sitt hjärta kunde man ha fått klarhet i vad som verkligen försiggick. Alla de rykten som var i svang, mer eller mindre sanna, kunde ha bekräftats eller dementerats. Som programmet nu formade sig kunde man lika gärna ha spolat hela idén.

Vidare påpekade Stig Strömberg att det inte var riktigt rätt det som sades att Facit under guldåldern betalade bra löner. För det gjorde man minsann inte, åtminstone inte till arbetarna på verkstadsgolvet. Och man gör det inte heller i dag, fortsatte han. Facitarbetarna tillhör fortfarande de allra sämst betalda.

□ MÅNGA FRÅGE- TECKEN

Herrarna framför TV:n var rörande överens om att TV lagt ner en massa pengar i onödan på ett program utan värde. En så dålig produkt skulle aldrig ett privat företag ens försöka att sälja. Att det förekom stridigheter i de styrande Facit-familjerna, det är ingen nyhet, att utvecklingen på elektroniksidan skenade så att ingen kontorsmaskinfabrik i världen hann med, det var ingen nyhet, att man 1971 och 1972 var inne i en stor konjunktursvacka, det var inte heller någon nyhet. Men vad hände egentligen bakom kulisserna? Hade löntagarorganisationer-

na genom företagsdemokrati och insyn verkligen kunnat påverka utvecklingen? Vad har Facits uppgående i Electrolux inneburit för Åtvidabergs kommun? Hur kommer Facit i Åtvidaberg att se ut i framtiden? Det var frågor som man minsann inte fick ens antydning om ett svar på. Inte heller lyckades Werthén sprida ljus över detta.

CHRISTER BERG

Facits uppgång och fall

Gunnar Ericsson framför det numera Electroluxägda Facit.

Hösten 1972 hotades det idylliska samhället Åtvidaberg av katastrof. Ortens största företag, Facit, som av många gällt för att vara ett av de säkraste i landet, drabbades av en svår kris. Företagets 6.000 anställda riskerade att bli avskedade.

Insyn försöker rekonstruera vad som egentligen hände och vad det var som ledde fram till krisen. Dåvarande informationschefen vid Facit, Lennart Poignant, säger att det påminde om TV-serien Arvingarna. I ägarfamiljen Ericsson förekom under lång tid starka motsättningar som ledde till att ledningen för företaget, som var världsberömt för sina kontors- och räknemaskiner, saknade handlingskraft. Arvingarna på riktigt har Insyn satt som under rubrik på programmet.

När de elektroniska räknarna dök upp på marknaden i början av 70-talet var Facits öde beseglat. Facits mekaniska räknare kunde inte längre kon-

kurrera och företaget råkade i en kris, som av en del betecknats som den allvarligaste sedan Krüger-kraschen på 30-talet.

Facits VD, Gunnar Ericsson, som till skaparen av storföretaget, Elof Ericsson, anklagades kanske orättmätigt för att bära huvudansvaret för företagets misslyckanden. Slutet på krisen blev att Electrolux köpte Facit och säkrade de anställdas jobb.

Insyn försöker teckna en bild av Gunnar Ericsson och av hur Åtvidabergs befolkning i dag upplever att Facit förvandlats till ett dotterföretag till Electrolux. Man ställer bland annat frågan om varför Facit råkade ut för krisen och om det finns något att lära av det som hände. Ingen av de berörda familjerna vill ge något svar. Däremot ger Hans Werthén, VD i Electrolux, sin syn på händelseförloppet.

TV i onsdag kl. 20.00–21.00.

Fem besvikna herrar framför TV-apparaten: Stig Strömberg, Ake Ahlén, Hans Hammarlund, Göte Karlsson och Bengt Persson. Facitprogrammet var dåligt var deras samstämmiga åsikt. Det framkom inget nytt

Fredagen den 24 oktober 1975 **DAGENS NYHETER**

TV-programmet häromdagen om Facitkrisen var mycket ensidigt i sin skildring av krisens orsaker, skriver professor Bertil Ohlin. De nya japanska elektroniska räknemaskinernas genombrott skapade en internationell krissituation för tillverkarna av mekaniska räknemaskiner. Ett

för en rättvisande skildring nödvändigt avsnitt om denna världsomspännande kris tycks ha blivit bortklippt ur TV-programmet. Varför tog man inte upp denna uppenbarligen centrala sak till närmare belysning? I stället talade man om något annat.

Ensidigt Facitprogram

TV-programmet häromdagen rörande Facitkrisen var en vad krisens orsaker och natur beträffar mycket ensidig affär, där huvudsaken sköts åt sidan. Som det påpekades såväl av direktör Bern-
torp som av direktör Werthén fanns det från 1970-talets början en internationell kriserad situation för tillverkarna av mekaniska räknemaskiner. Det berodde på att en helt ny teknik trängde sig fram — grundad på elektronik. Till svar på en fråga om konjunkturerna hänvisade han just till sin tidigare redogörelse för den nya elektroniken som en omständighet som helt förändrat läget, men detta avsnitt tycks ha blivit bortklippt! Även direktör Werthén pekade på den därmed sammanhängande krisen för producenter av räknemaskiner i andra länder. — Jag kan tillägga att ett företag som Italiens Olivetti råkade i ett krisläge som var minst lika allvarligt som Facits. Företaget blev beroende av en väldig räddningsaktion genom stora kapitaltillskott. Vad Facit beträffar finansierades de stora förlusterna under övergångstiden 1971—73 i stort sett genom pengar som intjänats under de goda tiderna.

Förbigicks helt

Man måste undra varför intervjuerna alls inte var intresserade av att få denna världsomspännande och av den nya elektroniska tekniken beroende kris närmare belyst. Varför upprepades flera gånger att Gunnar Ericsson hade som orsak hänvisat till massmedia, lågkonjunktur etc, medan man förbigick vad han mest betonade, nämligen just elektronikkens intåg och de stora svårigheter som mötte ett snabbt "framtagande" av sådana apparater av ett slag som passade höglöneländernas produktionsförhållanden? Ingen fråga ställdes för att få den saken närmare belyst.

Tänk om intervjuerna framhåvt att inte bara Facit utan även de stora tyska, italienska och amerikanska räknemaskinsfabrikerna kom flera år senare än japanerna och led oerhörda förluster! En del av dessa företag ingick emellertid i stora koncerner, vilka med hjälp av de mera vinstgivande delarna av rörelsen kunde slussa räknemaskinstillverkningen över krisen.

Säkert begicks det sett ur effektivitetssynpunkt en del misstag inom Facitkoncernen enligt vad

Werthén påpekade. En mera hårdhänt rationalisering och sammanlagning med Addo, vilket skulle inneburit friställande av arbetskraft — särskilt tjänstemän — och en del andra förändringar ansåg han tydligen hade kunnat genomföras under de goda tiderna. Det skulle minskat förlusterna. Facitleddningen ville gärna undvika sådana åtgärder. När de genomföra brukar det möta hård kritik i massmedia!

Japansk dumpning

En stor fråga är naturligtvis varför japanerna kom före de europeiska och amerikanska fabriker med användbara och ekonomiska tillämpningar av den elektroniska tekniken. En orsak är väl att den till en början var rätt arbetskrävande och bäst passade länder med billig arbetskraft. Följden blev en väldig ökning av produktionen i Japan och — när lågkonjunkturen satte in år 1971 — en dumpningliknande export av apparater till för dåvarande förhållanden mycket låga priser. Uppenbarligen bidrog detta till att krisen för räknemaskinsindustrin i Europa och Nordamerika blev så hård — inte bara för Facit.

Till redaktör Haglund — som visat sig intresserad av allmänhetens reaktion — och andra med inflytande på programmets innehåll vill jag gärna rikta frågan varför man inte tog upp denna för en rättvis bedömning uppenbarligen centrala sak till närmare belysning. I stället sköt man den i de egna kommentarerna och frågorna åt sidan genom att hela tiden tala om annat.

BERTIL OHLIN

Insyn i TV-serien "Arvingarna"

Insyn i TV 1 har i kväll underrubriken "Arvingarna på riktigt". Det handlar om den s. k. Facit-krisen, som för tre år sedan skakade inte bara Åtvidaberg utan stora delar av vår arbetsmarknad. Hösten 1972 stod över 6.000 löntagare inför hotet om avsked från det företag som under tiotals år betraktats som det säkraste och mest solida i det här landet. Det skrevs och pratades kring denna kris som aldrig förr. Man talade om den största kraschen sedan Krüger.

Insyn försöker rekonstruera vad som skedde. Var det inkompetens hos ledningen, eller var det otur med konjunkturerna eller var det en kombination av båda?

Summan av kardemumman är berättelsen om split och kiv inom ägarfamiljen, och om svåra fall av handlingsförlamning inom direktio- nen. Kort sagt: Historien om Facit, dess uppgång och fall är i långa stycken historien om Arvingarna på riktigt.

— Det påminde om TV-serien Arvingarna, säger Lennart Poignant, som var informationschef på Facit. Han säger det i Insyn, som alltså handlar om Åtvidaberg under Facits glansdagar och om krisen som ledde till att företaget såldes till Electrolux.

FORSKNINGAR

Hur kunde ett så lysande företag komma i den situationen som nästan blev "den största kraschen se-

dan Krüger"? Insynsgänget Fritiof Haglund, Eva Bingel och Sören Larsson ställer frågan. De börjar sina forskningar långt tillbaka i tiden och berättar om Elov Ericsson, mannen som byggde upp Facit och som blev ordförande i fotbollförbundet och handelsminis- ter.

FAVORIT

Men den person som programmet främst handlar om är Gunnar Ericsson, en av Elovs arvingar, han som kom att ta över ledningen av Facit-koncernen. Han blev också ordförande i fotbollförbundet och precis som pappan satsade han på

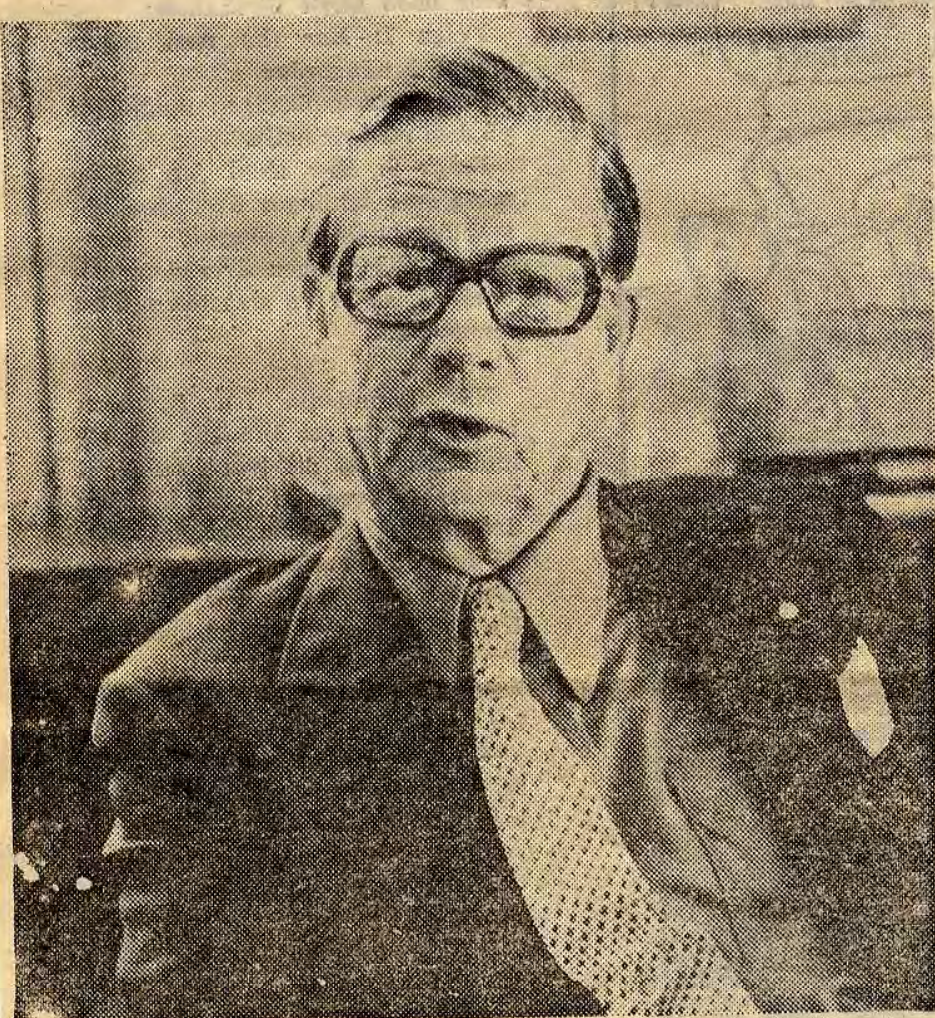
TV 1 20.00

en politisk karriär. Han tillhörde under sina glansdagar massmedias favoriter, och det finns gott om uttalanden av honom i TV:s arkiv. Insyn har plockat fram en del av dem.

ORSAKERNA

Vad berodde krisen på? En inkompetent koncernledning? Strider inom familjerna Ericsson och Agrell? Konjunkturerna? Förföljelser från massmedia? Skulle krisen ha undvikits genom ett större inflytande från löntagarna? Finns det något att lära av det som hände? Insyn ställer frågorna. Ingen av de berörda familjerna vill ge några svar, men mannen som tog över, Hans Werthén, Electrolux, ger i alla fall sin syn på händelserna.

Man har också pratat med en del människor i Åtvidaberg. Vi får veta hur de ser på sin situation i

Facit-koncernen och dess förre chef, Gunnar Ericsson, handlar kvällens insyn i TV 1. Man tecknar ett i många

Skepsis i Grebo

I Åtvidabergs kommun har politikerna upprättat en sk kommunöversikt. Samma politiker presenterar den nu i olika delar i kommunen. I Grebo mötte byalaget upp. Lyssna på oss istället eller gå med på kompromisser, ansåg Greboboarna, som tycker att ingen bryr sig om vad de säger.

SIDAN TJUGOETT

Kritiska röster i Grebo när kommunöversikt presenterades

— Det är bra att ni remitterar ärenden till oss i Grebo byalag. Men det vore ännu bättre om ni någon gång lyssnar på oss eller åtminstone går med på en kompromiss. Återigen kommer ni hit och uppmanar oss att tycka till om saker och ting. Men vad tjänar det till om ingen bryr sig om det. Gå ut och titta er omkring hur det ser ut i samhället. Varför kallar ni vårt förslag till gångvägar för ekonomiskt ogenomförbart när det är ett par hundra meter kortare än kommunens eget?

De politiker och tjänstemän från Åtvidaberg som under veckan är ute i ytterområdena för att informera om kommunöversikten fick det stundtals ganska hett om öronen i Grebo på tisdagskvällen. De flesta av de drygt 20 som kommit till samlingssalen i Grebos nya skola tillhörde Grebo byalag. När de här båda parterna träffas, vilket brukar ske en gång om året, så uppstår en hel del kollisioner. Tidigare har byalaget stått som värd. Den här gången förekommer man av kommunen.

Kommunalsrådet Carl-Eric Ahlström inledde med en kortare presentation över innehållet i förslaget till kommunöversikt. Därefter redogjorde byggnadsnämndens vice ordförande Evert Johansson för den framtida bebyggelsen i hela kommunen. I panelen ingick också byggnadschef Sigvard Persson, byggnadsingenjör Lars Persson och konsulten Tage Jansson från K-konsult.

Enligt kommunöversikten kommer i stort sett all bebyggelse att förläggas till tätorterna. Med anledning av detta ställdes frågan om det var en medveten politisk målsättning att minska befolkningen på landsbygden. Tage Jansson svarade att man har ett tryck utifrån att få bygga i de norra delarna av kommunen. Av bl a ekonomiska skäl hänvisar man då till Grebo och Björsäter. Vidare har området i den här kommundelen klassats som jordbruksmark prioritetssklass 1 och skall sparas. Slutligen har man redan problem med starkt näringsberikade sjöar och vattendrag.

Frågan om ålderdomshem-

mens framtid kom också upp. I dag finns ett ålderdomshem i Grebo och ett i Björsäter. När dessa är nerslitna ersätts de med ett enda. Antingen i Grebo eller i Björsäter. Ju större hem desto bättre möjligheter till bra vård, hävdade Carl-Eric Ahlström. Den uppfattningen delades dock inte av alla. Kamske blir det rationellare med ett stort hem men innebär det också att de som bor där får bättre vård?

Den gamla stötestenen om en filteranläggning för att slippa det kalkrika vattnet i Grebo berördes. Carl-Eric Ahlström kunde lugna byalaget med att säga att filtret installeras nästa år. Man diskuterade också det lyckliga i att anlägga en transportväg som nu snart skall rivas upp. Ekonomiskt vansinne, menade byalaget medan kommunrepresentanterna hävdade motsatsen.

Stundtals irriterat blev det när man kom in på sträckningen av gång- och cykelvägar i Grebo. På byggnadskontoret har man gjort upp ett förslag som diskuterats

med byalaget. Därifrån säger man med eftertryck att en 40 meter lång gångväg i en bäckravins är nödvändig, medan 200–300 m på andra ställen med fördel kan tas bort. Från kommunens sida har man dock svårt att godkänna de argument som lades fram.

Carl-Eric Ahlström sade att man från kommunens sida gör vad man kan för att skapa goda förhållanden i Grebo. Man har en bra planlösning och gott om mark. Reningsverkets kapacitet räcker åtskilliga år. En ny skola har byggts. Man får snart ett reningsfilter osv. Byalagsmedlemmarna höll i stort sett med om detta men en medlem kunde dock inte hålla inne med reflexionen: Ni uppmanar oss att "tycka till" om olika saker, ni t o m remitterar en del ärenden till oss. Men när vi säger vad vi tycker så är det ingen som lyssnar på oss. Självklart vill vi att det samarbete som inletts skall fortsätta. Men ta hänsyn till vad vi säger.

CHRISTER BERG

Kyrkoskatten i Ätvid höjdes med 10 öre

Ätvids kyrkofullmäktige beslöt på torsdagen höja utdebiteringen i Ätvids församling med 10 öre till 55 öre per skattekrone. Trots att en del prutningar gjorts i budgetförslaget för 1976 lyckades man inte undvika en höjning. Kyrkofullmäktige antog också det framlagda förslaget till utgifts- och inkomststat för nästa år. Det innebär driftkostnader på 972 200 kr varav 217 500 avsatts för kapitalutgifter.

De stora posterna på driftsidan är kyrkor och kyrkogårdar som beräknas kosta 390 000 kr och församlingsverksamheten där man anslagit 217 600 kr. Kapitalutgifterna hänför sig till en avsättning till den allmänna investeringsfonden på 162 200, kyrkogårdar och gravkapell 35 000 och den årliga utgiften, 20 300 för ombyggnaden av orgeln i Ätvids nya kyrka.

De vidtagna prutningarna spände över hela fältet. Mest drabbades posten musikundervisning och körverksamhet där kyrkomusikern begärt 18 000 kr och bara fick 15 000. Förra året prutades den posten från 16 000 till 10 000. Motiveringen till högre anslag var bl a att antalet medlemmar i körnerna ökat från 70 till 100 och att sång- eller musikermedverkan förekommer vid så gott som varje högmässa. Kyrkorådet har dock i protokollet antecknat ett tack till musikdirektör Ingemar Ericsson för hans utomordentliga arbete som ger församlingen ett rikt musikliv.

Oförändrad skatt i Ätvids pastorat

Församlingsdelegerade i Ätvids m fl församlingars pastorat beslöt på torsdagen fastställa utdebiteringen för år 1976 till oförändrat 30 öre per skattekrone. Man fastställde också förslaget till utgifts- och inkomststat för nästa år. Det innebär driftutgifter på 1,1 milj kr varav 86 000 överförs till kapitalbudgeten.

Den stora posten är pastoratets lönekostnader för präster och kyrkomusiker. Den uppgår till sammanlagt 505 000. Därutöver kostar pastorsexpeditionen 126 500 och finansförvaltningen, huvudsakligen den allmänna kyrkoavgiften till kyrkofonden, 254 000 kr.

För oförutsedda utgifter har man tagit upp nära 31 000 kr. På intäktsidan återfinns bl a drygt 616 000 kr i kyrkoskatt.

Man beslöt också att av Ätvidsbergs kommun förvärva ca 57 kvm mark för att kunna placera ett garage vid kyrkoherdeprästgården i Ätvid. Markpriset är 940 kr och därtill kommer 2 880 kr i inträngsersättning.

Oförändrad pastoratsskatt i Ätvid

Över 700 medlemmar i Jehovas vittnen från Östergötland och Småland väntas delta i en kretssammankomst i Ätvidaberg i början av november. Arrangemanget är förlagt till Ätvidabergs sporthall och värdförsamling är Jehovas vittnen i Ätvid. Det är andra gången på tre år som församlingen i Ätvidaberg fått den uppgiften. Kretssammankomsten är avsedd för åtta församlingar i södra Östergötland och norra Småland. Temat för sammankomsten är Har vi bevarat vår besinning och varit på vår vakt. Ett av programinslagen heter Skola i teokratisk ämbetsutövning. Man kommer också att utöva tjänst på fältet, vilket innebär att åtskilliga hem i Ätvidaberg kommer att få personligt besök. På söndag talar Bernt Wester, Jakobsberg.

24/10

Tillåt fritidshus och skaffa tomter krävde Björsätersbor av kommunalmän

Tomtbristen i Björsäter, de dåliga vägarna och restriktionerna för framtida fritidsbebyggelse på landsbygden var de frågor som under två och en halv timme kom att dominera debatten i Björsäters Folkets hus på torsdagskvällen. Debatten ägde rum i samband med att politiker och tjänstemän från kommunalkontoret i Ätvid anordnade ett informationsmöte om det pågående arbe-

Inledningsvis presenterade kommunalrådet Carl-Eric Ahlström kortfattat kommunöversiktens syfte och innehåll. Byggnadsnämndens vice ordförande Evert Johansson redogjorde för det framtida bostadsbyggandet. I panelen satt också Tage Jansson, K-konsult, byggnadschef Sigvard Persson, byggnadsingenjör Lars Persson och kanslichef Assar Holmqvist.

Först av allt kom man in på frågan om de allt hårdare restriktionerna för att få bygga fritidshus på landet och därmed också på frågan om man medvetet försöker avfolka landsbygden. Skall vi egentligen gå så hårt fram med restriktionerna för fritidsbebyggelse? undrade Carl G Nilsson. Låt folk få bygga sina fritidshus. Det är ett sätt att behålla landsbygden levande. Låt så vara att fritidshusen görs om till åretruntbostäder. Men vad gör det?

Det kommer ändå knappast att medföra några merkostnader för kommunen vad gäller skolskjutsar, sophämtning osv. Den servicen finns ju redan. Det finns alltså inget fog för de hårdare restriktionerna, hävdade Carl G Nilsson.

□ STYRNING

Tage Jansson medgav att det i princip blir praktiskt taget förbud för fler fritidshus. Speciellt vad gäller området i en linje norr om Björsäter—Risten—Såken och mot Kvarnvik. Det finns ett starkt tryck på den norra delen av kommunen. Det styrs mot tätorterna Grebo och Björsäter, där man redan gjort stora investeringar. Det blir för dyrt att ge sådan kommunal service som i dag krävs om bebyggelsen sprids ytterligare.

Det är nog riktigt om man vill helt ta död på landsbygden, genmålde Carl G Nilsson. Men vi vill ha en levande landsbygd. Argu-

vägarna till Yxnerum förbättrade. Trafiken till Yxnerum kommer att öka betydligt när Metalls kursgård blir färdig. Evert Johansson påpekade att Björsäter inte alls var satt på undantag. Nybyggda områden i Grebo och Ätvidaberg har visserligen fått asfalterade vägar. Men där har man lagt kostnaden på tomtköparna — 2 000 kr per tomt.

□ DÄLIG MARK

Så kom man in på tomtplaneringen i Björsäter. Det finns i dag en mindre kö av spekulanter på en tomt i Björsäter. Men det finns inte en enda tomt att bebygga. På kommunägd mark. Planeringen har kommit så långt att man fått fram en områdesplan, som omfattar ett 50-tal tomter. Alldeles nyligen har man dock fått reda på att ett område med plats för 30 tomter sannolikt har för dåliga grundförhållanden för att man ska kunna bygga där. Geologiska undersökningar ska göras. Bekräftas farhågorna får man söka sig till andra områden. Men det kommer sannolikt inte att försena planeringen nämnvärt.

□ SKANDAL

Det är en skandal att det idag inte finns en enda tomt att tillhandahålla i Björsäter, dundrade Carl Eskilsson. I gamla Björsäters kommun hade vi långt framskridna planer. Hade vi fortfarande varit en egen kommun hade vi haft planeringen klar nu. Ni tänker ta sex hektar av bra åkermark som tillhör prästgården och där församlingen under de senaste åren lagt ner betydande investeringar. Har ni tagit kontakt med de kyrkliga myndigheterna? Annars är jag rädd att det inte heller 1977 finns några tomter disponibla.

tet med kommunöversikten. Ett drygt 20-tal Björsätersbor hade kommit för att lyssna på de styrandes planer för kommunen i allmänhet och Björsäter i synnerhet. Att man inte var alldeles nöjd med kommunens åtgärder och intentioner framstod klart. Uttryck som skandal, horribelt och sätta på undantag färgade meningsutbytet.

som till stora delar stödde förslaget. Lars Persson lovade att ta med sig synpunkterna hem.

Vi hade pengar i kassan när vi gick upp i Ätvidabergs kommun,

sade Carl Eskilsson. Att vi inte utnyttjade dessa för Björsäters bästa var kanske den största dumheten jag varit med om.

CHRISTER BERG

ÖVERKASKANDE
ALLIANSSEGER

Trygg/Roland Palmér V. 167
poäng: 7) Harry Lund/Lennart
Karlsö V. 166 poäng: Grupp 2:
Vadstena 2075 poäng — Mjöby
1775 poäng: 1) Bertil Johansson/
Olof Larsson V. 265 poäng: 2)
Bengt Lundstedt/Bertil Bengts-
son V. 249 poäng: 3) Yngve
Lunnell/Ingemar Andersson V. 242
poäng: 4) Torsten Palmér/K. G.
Stråkander V. 240 poäng: 5/6)
May-Britt Skoog/Håkan Roos V.
232 poäng: 5/6) Erik Nor-
son V. 232 poäng: 7) Eric Nor-
blad/Harry Adlerskog M. 223
poäng:
BORGHAMNS BRIDGEKLUBB.
Resultat av andra spelomgång-
en i oktoberavslutningen.

Något överraskande kunde
Allians, Skänninge, ta hem en me-
riterande dubbelseger mot det
poliska elitlaget Anilana från Lodz
vid helgens båda matcher. På lö-
dagen blev segerstrifterna hela
5,5—2,5 medan söndagsmatchen
var något jämnare: 4,5—3,5. Sam-
manlagt vann således Allians med
10—6. Anilana, som kom trea i
den senaste allpoliska efter två
Warszawa-lag, hade nog räknat
med att kunna vinna lätt på den
svenska landsbygden. Lodz är ju

ÅTVIDABERG

Simhallens klorrum kan ej godkännas

Yrkesinspektionen har tillställt fritidsnämnden i Åtvidaberg en skrivelse där man påpekar att klordoseringsrummets nuvarande förläggning i simhallen inte kan godkännas. Före den 15 november vill man ha besked om vilka åtgärder som kommunen tänker vidtaga. På mindre än en vecka har yrkesinspektionen gjort två besök i simhallen. Senast av distriktschefen B Nordin.

Från yrkesinspektionens sida sägs att förvaringen av klortuber utan dröjsmål måste ändras. Från källarplan till markplan. Vidare måste bli ventilationsanordningen göras bättre. Man understryker att det här är en viktig fråga som måste prioriteras.

Även beträffande verkstadsutrymmet är yrkesinspektionen kritisk. Det nuvarande rummet för reparationer där bli a svevsningsarbeten utförs är för dåligt med bristfällig ventilation. Rummet kan egentligen bara användas som förråd. En lämplig verkstadslokal bör anskaffas snarast.

Yrkesinspektionens påpekanden innebär sannolikt stora kostnader, säger fritidsintendent Gösta Petersson. Det blir förmodligen nödvändigt med en tillbyggnad. Frågan skall smarast utredas så att fritidsnämnden kan ta ställning redan vid november-sammanträdet.

Föreningen Teknisk företags-hälsövdärsökte Åtvidaberg på fredagen. Man samlades på Bruksmässen för att lyssna till Lennart Magnusson och Eber Svanell som informerade om interallmätning och arbetsmiljöinventeringen. Med överingen-jör Kurt Höckert som ciceron besökte Örsättersfabriken.

Bibelutdelning. Ett drygt hund-ratal personer hade samlats till helgsmålsbönen i Åtvids gamla kyrka på lördagskvällen. Kommi-nister Bo Linnros ledde högtiden under vilken också fyra barndop förrättades. Till de omkring 40 konfirmander som har Bjo Linnros som lärare utdelade kyrkvärd Karl-Erik Schylander som för-samlingsgåva en bibel.

Familjegudstjänsten i Åtvids gamla kyrka på lördagen som led-des av komminister Bo Linnros hade lockat många besökare. Under högtiden förrättades även dop varvid alla barn som samlats framme vid koret sjöng hymner unisont. Vidare medverkade Åtvids barnkör under ledning av muskldirektör Ingemar Ericsson. Efter gudstjänsten samlades man i ungdomsgården där Sven Troll-dal inledde en diskussion om barns sätt att reagera inför ra-diooch TV-program. Han presen-terade statistiskt material och re-dogjorde för sina egna fundering-ar. Bli a menade Sven Trolldal att barns fantasi utvecklas mer när de lyssnar på radio än då de ser på TV.

Beslut om Villan på torsdag

På torsdag behandlar kommun-fullmäktige frågan om kommu-nen skall köpa Villan eller inte. Åsikterna om det förnuftiga i ett köp varierar bland kommunalpo-litikerna. En del avstyrker be-stämt ett köp då man bli a menar att kommunens ekonomi redan är hårt ansträngd och pengarna be-hövs till andra ändamål. Andra hävdar att ett köp av Villan helt enkelt är ett "måste". En tredje grupp kan urskiljas som anser att det väsentliga är att köpa marken medan själva byggnaderna kan stoppas i malpåse eller rivas.

När kommunstyrelsen behand-lade ärendet företrädde Evert Jo-hansson (s) och Bror Nilsson (s) den åsikten att kommunen inte skall engagera sig i ett köp. Båda reserverade sig också mot det be-slut som sedan fattades.

Detta innebär nämligen att man föreslår fullmäktige att köpa Vil-lan och att det uppdras åt kom-munstyrelsen att göra en utred-ning om de ekonomiska förutsätt-ningarna att använda lokalerna. Dessutom, och mot detta reserve-rade sig Robert Rydberg (c), att om man inte finner lämpligt användningsområde för Villan så skall byggnaderna rivas och mar-ken användas för annat ändamål. Hr Rydberg ville nämligen tillä-ga: "dock ej till bostadsbebyggel-se".

Många åtvidabergare har en-gagerat sig i frågan om Villan och därför emotses resultatet av Brita Peterssons (m) motion med stort intresse. Det skall också nämnas att kommunfullmäktiges förhandlingar är offentliga.

—erg

Missionskyrkans syföreningars försäljning på fredagskvällen samlade så många besökare att lokalen knappt räckte till. Ulla Lagerlöf hälsade välkommen. Pär Hugosson talade och försam-lingens sångare medverkade i den inledande andaktsstunden. Auk-tionen leddes av Gunnar Landin. Tillsammans med lotterier och servering inbringade försäljning-en 7 268 kr.

Oförändrad kyrkoskatt i Hannäs

Kyrkoskatten i Hannäs försam-ling blir oförändrad 1:20 nästa år. Det beslutades vid kyrkostäm-ma i Hannäs på söndagen som där-med följde kyrkorådets förslag. Man antog även förslaget till utgifts- och inkomststat vilket innebär en omslutning på 164 844 kr varav 30 000 avsattes till kapi-talbudgeten.

20 000 kr har avsatts till allmän-na investeringsfonden. Bland de större posterna kan nämnas Kyrka och kyrkogård 60 000 kr och anslaget till oförutsedda utgifter 28 000 kr.

Intresset för församlingens eko-nomi visade sig vara ganska litet. Jämte ordförande och sekreterare hade endast fyra församlings-bor infunnit sig till kyrkostäm-man. I en så liten församling som Hannäs behöver man inte ha kyr-kofullmäktige utan där är kyrko-stämman det beslutande organet. Och dit har alla församlingsbor tillträde.

Katt het ihäl hare. Det ska kat-ten vara hare när t o m katterna ger sig på en. För det var vad som hände i Nygårdssområdet i Åtvida-berg häromdagen. Om katten var-hungrig eller bara blodtörstig i största allmänhet förtäljer inte hi-storien. Hur som helst lyckades den springa ifatt den knappt full-vuxna haren och bita ihjäl den. Nu var det ju en katt som utförde då-det. Så några efterräkningar be-höver inte ägaren räkna med. Någon lag om tillsyn över katter finns som bekant inte. En hund-ägare hade inte klarat sig lika bra om hans hund lyckats med samma bravd. Därmed inget ont sagt om vare sig katter eller katt-ägare.

Valpkursen avslutad. Ett tiotal valpar av skilda raser och storlekar deltog tillsammans med hus-sar och mattar i den valpkurs som Åtvidabergs hundklubb arrange-rade. Mottot för kursen var Människoglada hundar — hund-glada människor. Under de sex kursavsnitten fick såväl hundar som människor uppleva betydelsen av att så tidigt som möjligt komma i gång med hundens so-ciala anpassning till människor och andra hundar. Man kan om man går försiktigt fram på ett mycket tidigt stadium uppfostra och lära sin valp en hel del. Det har också visat sig att döma av de valpar som deltog i vårens kurs. Dessa har över lag haft lättare att tillgodogöra sig fortsatt dressyr än andra hundar. Som ledare för valpkursen fungerade Eva Mark-stedt och till sin hjälp hade hon Anne-Marie Ternstedt. Efter den sista dagens övningar bjöds på kaffe och tårta och alla flitiga del-tagare fick diplom.

I Korpens familjepromenad där man tävlar om Åtvids bästa tips-promenadfamilj deltog på lördagen ett 30-tal pesoner. Bäst lycka-des Viola Petersson med 12 rätt, Gunnar Petersson 11 och Anna Pettersson 11 rätt. Därpå följde tre med tio rätt. Den rätta raden var 1 2 X X X X 2 1 2. Det här var den tredje av fem omgångar.

Önhults kyrkliga arbetskre-ts stod på fredagskvällen som arrangör för en missionsauktion i Fagerdals missionshus. Lokalen hade fyllts till sista plats då kyrkoadjunkt Stefan Bjarnegård hälsade välkommen och inlednings-talade. Auktionist var Lars Jo-hansson som fick god fart på för-säljningen av handarbeten och bakverk. Tillsammans med lotte-rier och servering inbringade auktionen ca 3 500 kr vilket är nytt rekord. De insamlade medlen kommer bli a att gå till svenska kyrkans mission och Lutherhjäl-pen.

Sten-Otto Liljedahl i Åtvid:

Varannan person som skadas i helgtrafiken är onykter

Alkoholen spelar en mycket större roll vid trafikolyckor än vad man normalt är benägen att tro. Mer än varannan person som förs till sjukhus efter en trafikolycka under veckosluten har påvisbar mängd alkohol i blodet. I genomsnitt är två av fem alkoholpåverkade. Många i så hög grad att de skulle få kännbara straff om polisen lätit undersöka dem. I verkligheten är det bara 20 procent av de alkoholpåverkade trafikskadade som polismyndigheterna fått tag i.

Dessa besked lämnades av professor Sten-Otto Liljedahl då han på lördagen talade inför ett 40-tal ombud från Östergötlands läns-nykterhetsförbund vid dess halvårsmöte i Godtemplargården i Åtvidaberg. Vidare medverkade polisinspektör Knut Tingebj som redogjorde för Åtvidabergs trafiksäkerhetskommittés arbete.

Bl a om det succéartade intresset för trafikkurser för körkortsinnehavare.

Professor Liljedahls anförande handlade om den undersökning av trafikolycksfall i Östergötland som utförts vid regionsjukhuset i Linköping. Alldeles särskilt uppehöll han sig vid alkoholens roll och

det var knappast några positiva tongångar för de församlade.

Inledningsvis kom han in på den bristfälliga officiella statistiken. Medan den officiella statistiken talade om drygt 1 000 dödade och skadade i trafiken i Östergötland pekade den egna statistiken på över 2 300 under det år som undersökningen gjordes. Officiellt talas om drygt 22 000 trafikolycksfall per år i Sverige. Den siffran är i verkligheten över 40 000, hävdade Sten-Otto Liljedahl som fått stöd av liknande undersökningar i Halland och Uppland.

TIO MILJARDER

Trafikolyckorna innebär också stora samhälleliga utgifter. En trafikskadad person är en dyr patient. I genomsnitt stannar han 18 dagar på sjukhuset medan motsvarande tid för en vanlig kirurgpatient är sex dagar. Varje plats på intensivvårdsavdelning kostar ca 1 000 kr per dag. Försiktigt räknat innebär det en årlig utgift på 10 miljarder för vård av trafikolycksfallen på våra sjukhus.

Sedan Sten-Otto Liljedahl med sitt digra siffermaterial visat att de flesta trafikolyckor inträffar under tiden april-oktober och att fredagar och lördagar är de mest utsatta dagarna kom han in på orsaker och vad som kan göras.

IRONISKT

I 75 procent av fallen beror en trafikolycka på den mänskliga faktorn, i tio procent på vägbanan och i bara två procent på fel på bilen. Det är alltså främst på människan som åtgärder ska sättas in. Fartbegränsningar påverkar olycksfrekvensen. Bilbälteslagen tycks ha medfört en reducering av antalet dödsfall och svårare skador. Och så har man då alkoholens mörka roll. I genomsnitt hade alltså nära 40 procent av de trafikskadade förtärt alkohol. Omkring hälften över 0,5 promille. Var åttonde säng på våra sjukhus upptas av personer som varit alkoholpåverkade då de skadats vid trafikolyckor, sade professor Liljedahl. Och i det här landet diskuterar man ironiskt nog strafflindring för trafikonyktra och rattfyllerister.

27/10

Undersökningen visar också att det främst är personer under 34 år som varit påverkade vid olyckstillfället. Märkligt nog gäller det nästan enbart män. I bara ett fall av 16 är det en kvinna som är alkoholpåverkad.

Alkoholen har även en annan sida, påpekade Sten-Otto Liljedahl. Ett regelbundet alkoholmissbruk medför ökad celledöd i hjärnan. Det är celler som inte ombildas. Det är vetenskapligt bevisat att regelbundet alkoholmissbruk sätter ner kroppens försvarsfunktioner. Benbrott och andra skador läker sämre. Personer i fråga drabbas också oftare av sjukhussjukan än nykteristen.

SÄNK PROMILLEGRÄNSEN

Man bör sänka den tillåtna gränsen till 0,3 promille förklara-de professor Liljedahl. Undersökningar visar nämligen att när man överskrider den gränsen är man klart farlig i trafiken. Straffen bör också skärpas. Det kan man lära av Norge där man har en väsentligt lägre andel alkoholpåverkade trafikolycksfall. Vidare krävs en hårdare upplysningsverksamhet där insatserna bör börja tidigt i skolorna.

Sten-Otto Liljedahl menade att här har särskilt nykterhetsrörelsen en viktig roll. Inte minst måste man arbeta hårt för att få bort mellanölet. Att sänka alkoholen i ölet med några tiondels procent är närmast löjligt. Det är radikala åtgärder som man måste ta till.

CHRISTER BERG

TISDAG 28 OKTOBER 1975

Blommande murgröna var en av de sevärdheter som deltagarna på Åtvids naturförenings exkursion fick stifta bekantskap med

Åtvids naturförening på exkursion

Blommande murgröna, en nära tio meter hög och präktig enbuske, en gran med tallbark och en promenad på det underbart vackra Hägerstad. Det var höjdpunkterna på den exkursion som Åtvids naturförening på söndagen inbjöd till. När man nu använder ordet höjdpunkt måste man också nämna rastplatsen på Bredviksnäs fornborg norr om Hannäs — en högt belägen plats med storslagen utsikt över Storsjön.

Naturföreningens studieresor har i år samlat ett allt större deltagarantal. På söndagen kunde dagens ciceron Olof Söderbäck som också är föreningens ordförande, hälsa över 40-talet naturintresserade i alla åldrar välkomna.

Första anhalten gjordes vid Hägerstads slott och Hannäs kyrkoruin. Det område som man på länsstyrelsen för närvarande funderar på att göra till naturreservat. Området med de väldiga ekarna, de många vikingagravarna och det lilla vackra slottet som nu är vårdanstalt visade sig från sin allra bästa sida i solsken och prunkande höstfärger. Olof Söderbäck gav också anstaltsledningen en eloge för det sätt som man sköter området på även om han för sin del är motståndare till förslaget att göra en förbindelse med bro eller vägbank över sundet mellan slottet och kyrkoruinen.

Sedan sällskapet rastat på Bredviksnäs fornborg fortsatte man till Larum för att beskåda en botanisk sällsynthet. Blommande murgröna. Murgrönan är en av Sveriges få lianer och av betydande ålder. De äldsta exemplaren i Åtvidaberg beräknas vara omkring 7 000 år gamla. Har man då

rätt att genom kalhyggen och andra moderna skogliga brukningssätt ändra förutsättningarna för dess fortsatta existens, frågade Olof Söderbäck. I Åtvidaberg är man relativt välförsedd med murgröna. Den finns på 21 kända lokaler.

En kort paus gjordes på vägen

mot Kvarnvik där man tittade på en annan egenhet. Ett resultat av naturens nyckfullhet. En gran med tallbark. Som avslutning på exkursionen fick deltagarna stifta bekantskap med den sannolikt högsta enen i Åtvidaberg. En präktig buske på närmare tio meter.

-erg

28/10

Platserna i daghem och familjedaghem räcker i dag väl till för att fylla det behov som finns i Åtvid. Daghemmet Ålundagården är mest eftertraktat. Där har Mats, Magnus, Cecilia, Anton och Martin fått plats

Även om inte daghemsplatserna räcker så kan alla barn i Åtvid få tillsyn

I Åtvidaberg är föräldrarna till barn i förskoleåldern i den lyckliga situationen att de som vill genom kommunens försorg kan få tillsyn för sina barn. Ett förhållande, som är nog så ovanligt i kommunerna runt om i landet. Genom lagen om allmän förskola som trädde i kraft vid halvårsskiftet i år skall alla barn som är sex år få plats i det som kallas deltidsgroup. I det fallet är således inte Åtvidaberg ensamt om att bereda plats för barnen i den åldern. Man har till och med utrymme för ett antal barn i femårsåldern. Vad vi nu närmast tänker på är daghemsverksamheten. Platserna i daghem och familjedaghem täcker, i varje fall idag, det behov som finns i Åtvid. Och har så gjort en längre tid. Man har till och med en kö på "reservmammor" som är beredda att ställa upp om ytterligare barn skulle behövas placeras.

Givetvis finns det barn i kön till barndaghemmet Ålundagården, säger socialassistent Harriet Insulander. Där har vi 42 heldagsplatser som utnyttjas av ett 50-tal barn. Det finns alltså ett visst behov av barndaghemsplatser. Enligt den nu antagna förskoleplanen kommer vi också att få ett nytt daghem år 1978 med 20 platser.

Men det primära är i alla fall att ordna någon form av tillsyn för barnen. När inte platserna på Ålundagården räcker till har vi alltså familjedaghemmen. Det gör att i dag behöver inte ett enda barn i Åtvidaberg vara utan tillsyn om föräldrarna väljer att

fortsätta eller börja arbeta, påpekar Harriet Insulander.

Det sammanlagda antalet daghemsplatser i kommunen uppgår i dag till 57 heldagsplatser varav ett tiotal i Grebo. Närmare 90 barn utnyttjar dessa platser. För Grebos vidkommande undersöks just nu möjligheten att genom en mindre tillbyggnad få plats för ytterligare barn.

De 46 dagmammorna, eller som det egentligen heter dagbarnvårdarna, har hand om 133 barn. Där ingår också en mindre grupp skolbarn som behöver någonstans att ta vägen när skolan slutar. I det fallet finns det fritidshem. Men här har man på tok för litet antal

platser. På Ålundagården kan man erbjuda plats för 15 barn och på det senaste tillskottet, Eksättersgården, för 10 barn. Här finns klart behov av fler fritidshem.

Barntillsynen blir givetvis en rätt kostsam historia för kommunen. Sammanlagt beräknar man att fritidshems-, daghems och familjedaghemsverksamhet går till drygt 2 miljoner i år. Bara de ca 150 000 timmarnas skötsel i familjedaghem kostar omkring 1 miljon kr. Ålundagårdens kostnader är beräknade till 800 000 kr. I verkligheten blir dock kostnaderna för kommunen mindre eftersom i runda tal hälften kommer tillbaka i form av avgifter och statsbidrag.

BIRGITTA GUSTAFSSON

Ett tiotal Åtvidabergs ungdomar har fått tillfällig sysselsättning i beredskapsarbete. Bl a ska de förbättra framkomligheten på en rad motionsspår. På bilden är det Bo Wretman, Jörgen Svensson, Hans Johansson och Christer Flood som med spett och spadar gett sig i kast med en stor stenbumling

Beredskapsarbetande ungdomar förbättrar motionsleder i Åtvid

I Åtvidaberg är det för närvarande litet kärt på arbetsmarknaden. Inte minst för ungdomar under 25 år. I den åldersgruppen hade man hos arbetsförmedlingen vid månadsskiftet september/oktober 30 registrerade. För att ge ungdomarna meningsfull sysselsättning, om än tillfälligt, har myndigheterna i all hast lyckats ordna en del beredskapsarbeten. Ett tiotal av ungdomarna har sedan en vecka arbetat med upprustning av de tre markerade motionsslingor som finns i Humpaterrängen söder om samhället. Projektet beräknas vara i 6-8 veckor och därifrån ingår också vissa arbeten på Smultronön ute vid Örnbadet.

Sammanlagt satsar kommunen 150 000 kr. Varje dagsverke är beräknat till 300 kr. Sammanlagt får man alltså ut 450 dagsverken. I statsbidrag utgår en tredjedel av hela kostnaden.

De föreslagna beredskapsprojekten har tagits fram på fritidskontoret. Från början hade man fem olika objekt att välja mellan. I första hand ansåg man att en upprustning av spåren i Humpa var viktigt. Därefter åtgärder på Smultronön. Om pengarna räckt till kunde man också satsat på rensning av taggtråd kring sjön

Lilla Bjän och röjning på slingorna i bl a Tolemåla och Forsaström.

Personal från fritidsnämnden har utarbetat en fullständig arbetsbeskrivning över de åtgärder som anses erforderliga. Man har varit ute på de tre spåren (2,5, 5 och 10 km långa) och med käppar markerat där stenar ska röjas, en spång byggas, ett träd fällas osv. Vissa nydragningar har också ansetts nödvändiga.

Den ursprungliga sträckningen var inte alltid riktigt bra, säger

fritidsintendent Gösta Petersson. När vintern kommer skall här dras skidspår och då är det viktigt att snöskotern kan komma fram. När stenar och andra ojämnheter är borta så sparar man ju också skidorna.

När arbetet i Humpaskogen är klart flyttas ungdomarna över till Smultronön. Där kommer man i första hand att ägna sig åt slyröjning, stenborttagning och anordnande av lägerbålringar.

BIRGITTA GUSTAFSSON

Åtvidabergs diabetesförening anordnade på söndagen ett informationsmöte i Folkets hus. Föreningens ordförande John Wessman kunde hälsa ett 30-tal nya och gamla medlemmar välkomna. Från försäkringskassan informerade Lennart Karlsson, Linköping, om de senaste nyheterna. Elsy Persson och Elsy Rosander redogjorde för regionkonferensen. Vidare fanns på plats syster Gun Johansson. Det är hon som så snart lokalfrågan lösts kommer att svara för fotvården för diabetiker. För den musikaliska underhållningen på mötet svarade flicktrion Ketchups från Grebo.

På EFS-gården i Åtvidaberg anordnades i samband med musikrådets offensiv med insamling till sjukhusvården i Khurai i Indien en välbesökt och givande musikstund. Erik Nilsson hälsningstalsade och inledde med att läsa Ps 55. Därefter framfördes Haydns Trio nr 6 av Britta Kindsjö, cello, Carina Rydberg, fiol, och Arne Gustafsson, flöjt. Delar av Åtvids ungdomskör sjöng tillsammans med ug-are flera sånger under ledning av Britta Kindsjö. Sammankomsten avslutades av Ingvar Kindsjö som läste dagens aftonsångstext. Insamlingen gav 240 kr.

Celebert besök i Alléskolan hade man på måndagen då den kända trion Ulrik, Ulla och Mikael Neumann i aulan framförde ett mycket uppskattat program. Eleverna i årskurs 8 och 9 bjöds på gospels, blues och gags i känd stil. Artisterna möttes av sådant bifall att de blev tvungna att framföra flera extranummer.

I Broddebo missionshus firades på lördagen De äldres högtid. Pastor Ingvar Nyström kunde hälsa ett 40-tal besökare välkomna. För de musikaliska inslagen svarade Elvor, Eva och Karin Karlsson som spelade flera kända melodier på dragspel, trumpet och fiol. Fru Irma Nyström berättade minnen från sin evangelisttid. Sedan man samlats vid kaffeborden fortsatte programmet med duettsång av Irma och Ingvar Nyström. De inbjudnas tack framfördes av fru Gärda Bäckmark, Ekvik.

Värden för ca 1 200 kronor stals vid ett inbrott i en parkerad bil vid Eksätter på fredagen. Tjuven eller tjuvarna hade brutit sig in genom en bakre sidoruta och tillgripit bandspelare, bilradio, högtalare, kassetband och den inre backspegeln.

Olovlig körning. I samband med en felparkering i Åtvidaberg kunde polisen på lördagen gripa en man från Uppland för olovlig körning. Trots att mannen inte längre har något körkort är han ofta ute och åker i sin bil. Att han titt som tätt stoppas av polisen tycks inte bekymra honom. Det framgick av det samtal som Åtvidabergspolisen hade med sina kolleger på mannens hemort.

Yxnerum. I Yxnerums kyrka anordnades på söndagen en familjegudstjänst som leddes av kyrkoadjunkt Stefan Bjarnegård. En bibelpantomim framfördes av juniorerna Jimmy och Larry Johansen, Björn Andersson, Gun-Britt Karlsson, Britt-Marie och Ann-Chatrin Karlsson. Vid koret samlades barnen till ett samtal med Stefan Bjarnegård. Dagens kollekt gick till ett barnhem i Tanzania. Efter gudstjänsten inbjöd barntimmammorna till kyrksaft i församlingshemmet.

Grebo. Omkring 150 deltagare kunde Grebo skid- och motionsklubb räkna in i söndagens tips- och bingopromenad. Över 180 bingobrickor såldes och närmare 90 tipskuponger. Etappvinnare blev Johnny Karlsson som lyckades pricka in alla tolv svaren rätt. Efter tre omgångar leder han också sammanlagt tillsammans med Monika Karlsson på 27 poäng. På andra plats ligger Thage och Åsa Herrström, en poäng efter. Den rätta raden på söndagen var 2x1 x1x 111 2x1. Rätt svar på utslagsfrågan var 3 958.

Korpens bingopromenad med start och mål på Sunnebotorget lockade på söndagen ca 230 deltagare. Av de nära 340 brickorna utföll 15 med vinst, därav en på 150 kr.

28/10

Electrolux och Facit lägger ned USA-fabrik

Electrolux och Facit i Sverige har beslutat att lägga ned produktionen vid den endast ett par år gamla Lago Calc-fabriken i Kalifornien, USA. Lago Calc övergick i svensk ägo 1972, sedan Facit förvärvat aktiemajoriteten i amerikanska Comperipherals, som i sin tur äger Lago Calc.

Verksamheten vid fabriken har sedan lång tid tillbaka gått på sparlåga, och fram till nedläggningen i slutet av november förekommer endast viss restproduktion.

Anledningen till beslutet är framförallt omsvängningen på den amerikanska marknaden. Från visande kalkylatorer med lysande siffror till tryckande — det vill säga räknemaskiner med remsa. På Lago Calc har man enbart producerat visande maskiner, och ligger dessutom inne med ett stort lager av komponenter. Sedan elektroniken hunnit ifatt i utvecklingen av de tryckande maskinerna, har Lago Calc tappat en stor del av sin marknad.

Svårigheterna började redan för ett år sedan. Electroluxkoncernen har försökt att hjälpa till genom att finna avsättning för produkterna i Europa. En del har sålts på den svenska marknaden.

Vidare har man tagit över en del sammansättningsarbeten till Örsättersfabriken i Åtvidaberg. Beslutet medför dock inte några konsekvenser för de anställda i Åtvidaberg, enligt platschef Göran Arvidsson.

Produktionen vid Lago Calc-fabriken, som enbart varit inriktad på försäljning på den amerikanska marknaden, uppgick i början av 1974 till cirka 8 000 enheter per månad. Framtiden bedömdes som ljus, och antalet anställda

ökade från 120 till närmare 300. I dag sysselsätter fabriken ett 100-tal personer, däribland fabrikschefen Enar Martinsson från Åtvidaberg.

Konkurrensen på kalkylatormarknaden är numera mycket hård i USA. Så hård att under 1974 tvingades 34 fabriker slå igen. När nu Lago Calc-fabriken läggs ned, så lär det också vara första gången en svenskägd fabrik läggs ned i USA.

I USA finns ingen lag som skyddar de anställda. De kan sägas upp utan en dags varsel. Lago Calc informerade dock de anställda så snart beslutet var fattat. Ledningen gör nu vad den kan för att ge de anställda chans att skaffa nya arbeten.

Vad som händer med utrustningen och den nya stora fabriken värd åtskilliga miljoner är ännu okänt. Det uppges att en firma i Ungern visat intresse för maskinerna, medan amerikanska företag säjs vara spekulanter på fabriken och utrustningen i dess helhet.

Åtvidaberg

Sociala nämnderna i Åtvidaberg informeras om Nygård

Byggnadsingenjör Lars Persson presenterade på måndagen områdesplanen för Nygård inför ledamöterna i social-, barnavårds- och nykterhetsnämnderna. Dessa ville på ort och ställe informera sig om naturförhållanden m m på det ca 100 hektar stora området, som beräknas ge plats åt 4 000 åtvidabergare. Utbyggnaden är planerad ske i byförmåner med fristående villor och flerbildshus. Bostadsformerna är dock inte fastställda eftersom man erfarenhetsmässigt vet att människors önskemål om bostad ändrar sig med åren.

Under studiebesöket diskuterades deltagarna naturförhållanden, områdets handikappvänlighet och principen att bygga på åkermark.

Närmast kommer nu styrelsen för socialkontoret att utarbeta ett förslag till gemensamt uttalande över planen från de sociala nämnderna.

Ny brandbil i Åtvid. Det senaste tillskottet till brandkårens fordonspark i Åtvidaberg är en 110 000 kr dyr tankbil. Tankbilen som är en ombyggd oljetankbil rymmer nära 8 000 liter vatten. Bilen kommer främst att användas vid bränder utanför tätorten.

Sångunderhållning. I lördags bjöds det på sång och musik för de gamla på Östergården och sjukhemmet i Åtvidaberg. Åtta elever från Åtvidabergs musikkola sjöng och spelade under ledning av Agneta Ekström och Edvald Medling. Man började med att sjunga Taube och fortsatte sedan med Hannässonen Axel Emil Lundgrens Polska från Åtvidaberg. Vidare framfördes Bersbodrömmar och en del folkvisor. Programmet avslutades med en kärleksvisa från 1500-talet.

Det kom bara tre (3) personer till kommuninformation i Åtvid

Det kom bara tre personer till den informationsträff som Åtvidabergs kommun anordnade i gamla kommunalhuset på måndagskvällen. Kommunen skulle informera om arbetet med kommunöversikten och man ställde upp med åtta tunga politiker och höga tjänstemän. Den lilla samlingen kompletterades också av två journalister. Det kan därmed konstateras att kommunen gått på ett bakslag när det gäller försöken att informera åtvidabergarna om ett långt och gediget utredningsarbete och om riktlinjerna för det kommunalpolitiska handlingsprogrammet för det framtida Åtvidaberg.

Beror bakslaget på att styresmännen misslyckats att informera om sina möten, har man trots en informationsbroschyr till samtliga hushåll inte lyckats klargöra innebörden av kommunöversikten eller är gemene man helt enkelt inte intresserad av sådana här tämligen invecklade och komplicerade problem?

— Jag anser nog att vi gjort vad vi kunnat för att informera åtvidabergarna, säger kommunalrådet Carl-Eric Ahlström. Kommunöversikten presenterades först i en överskådlig broschyr. Dessutom annonserade vi i tidningarna om att vi skulle anordna möten i Åtvidaberg och i ytterområdena. Mer kan man inte göra. Anledningen till att det kommit så litet folk är nog att man inte är så värt intresserad av den kommunala planeringen.

Sammanlagt kom det knappt 90 personer till de fem informationsträffarna. Den första träffen samlade mest folk. Det var i Kvarnvik

dit det kom drygt 30 personer. I Grebo infann sig ca 25, i Falerum 6 och i Björsäter något mer än 20 personer.

Hur hade man då informerat allmänheten om att man skulle komma? Jo, i broschyren Åtvidaberg mot år 2000 som kom för två veckor sedan omnämndes att kommunen under senare delen av året ordnar träffar på skilda håll. Men man sade inte var och inte när. I slutet av samma vecka sätter man in en annons i tidningarna med uppgift om varje möte. Veckan därpå sätter informationen i gång och avslutades i måndags, halvannan vecka efter annonsens införande. Räcker det?

— Det borde det göra, säger kanslichef Assar Holmqvist. Men även om vi annonserat varje dag är det inte säkert att det kommit fler än det nu gjorde. Kommunöversikten är ett komplext problem. Det är lättare att aktivt intresset för enskilda objekt som exempelvis frågan om genomfarten, utformning av föreningsbidrag osv. Då vänder man sig ju också till bestämda målgrupper. I det här fallet till alla invånare.

Trots det blygsamma intresset blev måndagens tillställning mycket informativ. Med frågor om befolkningsutveckling, bebyggelseformer, hård exploatering och planering av skolbyggnader lyckades frisörmästare Ingemar Johansson och speciallärare Karin Johnson väcka politiker och tjänstemän till flera engagerade svarstal för de åtgärder som vidtagits och de planer man har.

CHRISTER BERG

29/10

Starka svampar i Åtvid

Hela buketter av fjällig bläcksvamp har trängt upp genom det 4—5 cm tjocka asfaltgolvet i reningsverkets utegarage i Åtvidaberg

Något av en svampexplosion kan sägas ha inträffat i reningsverkets utegarage i Åtvidaberg. Det riktigt bubblar i det asfalterade och neroljade garagegolvet. På flera ställen har den 4—5 cm tjocka asfalten spruckit och upp har det kommit hela klasar eller buketter av svamp. Det är fjällig bläcksvamp. Och det är i alla fall i slutet av oktober. Vi har redan haft flera frostnätter.

Att svampen kan växa igenom ett så tjockt lager asfalt beror på att celltrådarna i svampen ibland kan bilda starka ledningar. Men det är knappt man tror det när man tar i svampen. Ett annat exempel är den lilla till synes veka honungsskivlingen som växer så kraftigt på träd att den förmår spränga barken från veden.

Normalt växer bläcksvampen på gårdsplaner, vid vägkanter, i feta gräsmattor och ofta nog mitt inne i städerna.

Enligt svampboken är den fjälliga bläcksvampen som ung inte bara åtlig utan dessutom välsmakande. Speciellt då gräddstuvad.

BIRGITTA GUSTAFSSON

Informationsdag i Åtvid om sjömansvården

Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse stod på måndagen som arrangör för en informationsdag i Åtvidaberg med deltagande av cirka 25 kontraktombud från Linköpings och Visby stift. Mötet inleddes med en mäsas i Åtvids oamla kyrka under ledning av kyrkoherde Arne Nilsson, Åtvidaberg. Förhandlingarna var förlagda till församlingshemmet där ordförande för stiftets sjömansvård kyrkoherde Göran Grefbäck, Vadstena, talade om kyrkans vidgade ansvar och om sjömanskyrkans viktiga uppgift att leda kyrkans arbete i utlandet.

Generalsekreterare Åke Sundelin från Svenska sjömansvårdsstyrelsen i Stockholm höll ett längre anförande var i han redogjorde för dagsläget och betonade den viktiga funktion som ombuden i stiftet har. Arbetet har ändrat karaktär för sjömansprästerna, sade Åke Sundelin. Antalet svenska båtar minskar och det är större båtar som kommer på alltmera sällsynta besök. Vidare finns det många nationaliteter på de svenska båtarna och något måste man ha att ge icke-svenskarna.

Åke Sundelin berörde även den ekonomiska frågan. Sjömansvården baseras i dag uteslutande på frivilliga medel. Nästa år väntas kostnaden uppgå till drygt 5 miljoner kr. Stora insatser görs i syföreningarna i landet som tillsammans med gåvor och anslag ger tillsammans ca 1 miljon årligen. Tanken på att ta ut en mindre del som obligatorisk avgift kanske inte är så lyckad, menade Åke Sundelin. Det kan eventuellt leda till att intresset för frivilliga insatser minskar. Slutligen nämnde Åke Sundelin förslaget att ändra beteckningen sjömansvård till Kyrkan i utlandet — sjömansvården.

Andre sekreteraren i sjömansvårdsstyrelsen Lennart Sjöström som i flera år tjänstgjort som sjömanspräst redogjorde för sina erfarenheter i ett föredrag med titeln Det goda hoppets udde. Han betonade betydelsen av en sjömanskyrka och de problem man har att brottas med. Det gäller bl a de stora båtarna som inte ens går i hamn utan man måste åka ut i helikopter för besök under fartygens gång.

Nästa år firar sjömansvården i Sverige 100-årsjubileum och det kommer att firas på olika sätt i stift och kontrakt. Jubileumsdagen för Linköpings stift fastställdes till den 30 maj. Då kommer man att samla in pengar till en buss som skall skänkas till sjömanskyrkan i London. Under mötet utsågs till nytt ombud i Bankeninds5Skärkinds kontrakt kyrkoadjunkt Stefan Bjarnegård, Åtvidaberg, efter Andreas Bengtsson, Kimstad.

CHRISTER BERG

29/10

Ingen ändring på Fiskarhagen

Byggnadsnämnden har beslutat föreslå fullmäktige att anta förslaget till stadsplan för Fiskarhagen och att förslaget underställs länsstyrelsen för fastställelse. Byggnadsnämnden lät sig alltså inte påverkas av den kritik mot planförslaget som inkommit från fritidsnämnden, Åtvids naturför- ening och tolv fastighetsägare på Vårdhemsvägen.

I en PM framhåller byggnads- nämnden att förändringen i för- hållande till det tidigare förslaget innebär att plats bereds för 30 tomter i stället för de ursprungli- ga 18. För ändamålet behövs ytterligare 1,3 ha mark av de ca 80 ha som Humpaområdet har. Vidare påpekas att planförslaget inte innebär något avsteg från ge- neralplanen från 1969.

Närmaste avstånd från de före- slagna tomtgränserna till elljus- spåret är 15 meter vilket innebär att avståndet mellan hus och spår blir ca 40 m. Att man pressat in fler tomter beror på att man vill nå en bättre ekonomi. Beträffan- de Söderledens utbyggnad säger nämnden att det inte innebär någon förändring av gällande stadsplan.

Vad gäller fritidsnämndens och naturförningens kritik menar byggnadsnämnden att den utvidg- ning som den omarbetade planen innebär måste anses som mycket måttlig. Tillgången på ströv- och exkursionsområden är mycket väl tillgodosedd i Åtvidabergs tät- ort som helhet och berörd kom- mune. Avståndet mellan elljus- spåret och blivande bebyggelse är sådant att någon inbördes stör- ning inte kan förväntas.

—erg

Socialnämnden om Nygård. So- cialnämnden diskuterade på mån- dagen riktlinjerna för det svar som skall utformas beträffande områdesplanen för Nygårdsom- rådet. Nämnden är i stort sett po- sitiv till förslaget men påpekar att man gärna vill återkomma i det skede då detaljplanen skall utformas. De önskemål man tidi- gare uttryckt anser man i stort tillgodosedda vad gäller stora grönområden med plats för områ- deslek, rekreation och friluftsliv. Nämnden menar att de handikap- pades behov måste beaktas och att servicelokaler bör vara färdi- ga innan alltför många bosatt sig i området. Man påpekar även att platsen för affärscentrum kan dis- kuterat.

Fullbelagt på Ålderdomshem- men. Samtliga 131 platser på ålderdomshemmen i Åtvidaberg är för närvarande belagda. Anta- let platser har under den senaste tiden minskat med tre genom att man gjort om några dubbelrum till enkelrum.

Ledarproblem i Grebo

Det kyrkliga barn- och ungdomsarbetet är hotat i Grebo. Anledningen är svårigheterna att rekrytera ledare. I dag ansvarar fyra ledare för arbetet med 64 ansgarsminiorer och ansgarsju- niorer. Tre av dessa slutar i och med utgången av höstterminen. Kyrkans barntimmar samlade under våren flera Grebobarn. I höst tvingades man inställa den verksamheten beroende på att man saknar ledare.

Det vore ju synd om verksam- heten skulle behöva läggas ner bara för att det inte finns några ledare, säger komminister Thord Thordson. I dag finns det 261 barn och ungdomar upp till 15 år i Gre- bo. Intresset för att delta i kyr- kans verksamhet är klart belagt. 64 barn och ungdomar sysselsät- ter vi nu och det är så många som fyra ledare orkar med.

Nu söker man med ljus och lykta efter personer som vill stäl- la upp som ledare. I dagarna annonserar man efter intressera- de och lockar bl a med ett hygg- ligt arvode.

—erg

Åtvidabergs hundklubb hade på tisdagen kvartalsmöte i klubbstu- gan i Häckla. Ordförande Arne Gränsman kunde hälsa ett 20-tal medlemmar välkomna. Främst diskuterades vinterns verksam- het. Bl a kommer klubben att an- ordna kurs i pulkadragning för både små och stora hundar. Vida- re planeras inomhusträffar med deltagande av veterinär och för- säkringsombud. Man har också för avsikt att inbjuda till studiere- sor till djursjukhuset, en kennel- uppfödare och en hundutställning.

Begär tilläggsanslag. Social- nämnden kommer att begära till- läggsanslag med i runda tal 100 000 kr. Man föreslår också att finansieringen ordnas genom överföring av medel från konton, där man räknar med överskott. Från kontot för socialhjälp före- slås överföring av 4 000 kr till fot- vården och 40 000 till färdtjän- ten. Från Östergårdens bränsle- konto vill man överföra 30 000 till inventarieunderhåll, 7 000 till fas- tigheters underhåll och 20 000 till matvaror.

Mattjänst i Grebo. Socialnäm- nden har beslutat utreda möjlighe- terna att ordna mattjänst för pen- sionärer i Grebo. För närvarande har man mattjänst i Åtvidabergs tätort. Röda korset svarar för dis- tributionen medan socialnäm- nden avlönar chauffören.

Byggnadslov. Följande bygg- nadslov har beviljats av bygg- nadsnämnden: Bengt Funquist Prästgården 1:71, Harald Stein Stg 216 CR, Leif Pettersson Stg 216 BV, Birgitta och Per-Oskar Hellman Stg 216 CD.

Vidare beviljade byggnads- nämnden byggnadslov för kross- anläggning på Örstorps 1:3. Näm- nden tillstyrkte dispens för Inga Lill Mattsson för nybyggnad av två fritidshus på Borg 1:1 i Björsäter.

Björsäter. Byggnadsnämnden har tills vidare bordlagt förslaget till områdesplan i Björsäter. Anledningen är att man vill avvakta pågående markunder- sökningar. Vid rutinmässig kon- troll av markbeskaffenheten i fö- reslaget markområde har man nämligen upptäckt att vissa par- tier har dåliga grundförhållan- den.